

İSTİKLAL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilal!
Kahraman ırkıma bir gül... Ne bu şiddet, bu celal?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helal...
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklal.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam taşarım.

Garb'ın afakını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
"Medeniyet!" dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma sakın.
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın...
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri "toprak!" diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehid oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da, bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Canı, cananı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlahi şudur ancak emeli:
Değmesin ma'bedimin göğsüne namahrem eli.
Bu ezanlar ki şehadetleri dinin temeli
Ebedi, yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerihamdan, İlahi, boşanıp karlı yaşım,
Fışkırır ruh-i mücerred gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer, belki, başım.

Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilal!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helal.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlal:
Hakkıdır, hür yaşamış, bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklal!

Mehmet Akif ERSOY

21. SAYI

Aralık • Ocak • Şubat
KİŞ 2021

dört mevsim

edebiyat
edebiyat-kültür-eğitim-sanat

Turhal Milli Eğitim Müdürlüğü
Adına İmtiyaz Sahibi ve Genel
Yayın Yönetmeni
Mehmet YILDIZ
İlçe Milli Eğitim Müdürü

Yazı İşleri Müdürü
Aziz DURGUN
Şube Müdürü

Yayın Kurulu
Mehmet YILDIZ
Zübeyde ANDIÇ
Güven ZORLU
Veysel KILIÇGİL
Abdurrahman ALKAN
Abdullah ÇÖMEZ

Kapak-Dizgi
Abdulvahap SEZGİN

ISSN
2548-0219

Yönetim Yeri
Turhal İlçe Milli Eğitim
Müdürlüğü - Hükümet
Konağı - Zemin Kat
TURHAL/TOKAT

İletişim
Tel: 0356 275 36 00
Faks : 0356 275 25 76
mehmetyildiz060@gmail.com
dortmevsimedebiyat@gmail.com

Baskı
Bizim Büro Matbaacılık
Büyük Sanayi 1. Cadde.
Sedef Sokak. No:7/1
İskitler/ANKARA
Telefon: 0312 341 51 56

Para ile Satılmaz.
"Dört Mevsim Edebiyat" adı
anılarak alıntı yapılabilir.
"Dört Mevsim Edebiyat" Dergisi
Tokat/Turhal İlçe Milli Eğitim
Müdürlüğü Yayınıdır.

İÇİNDEKİLER

- 3 SUNU
- 4 SEZAI KARAKOÇ'UN ŞİİRİNDE KİŞ.....Arif AY
- 7 KİM DUYAR.....Mehmet YILDIZ
- 8 HERKESE İYİ SEFERLER.....Mustafa UÇURUM
- 9 ANKA.....Kübra Nur ÇOLAK
- 10 KAVUŞMAK GELİYOR İÇİMDEN.....Tuba AKSOY
- 12 KAR YANGINIAbdurrahman ALKAN
- 15 HURİNUR'UN BİLMEDİĞİBuket UÇAR
- 19 ÇİZGİ.....Ayşe KILIÇGİL
- 20 DÜŞE KALKA.....Güven ZORLU
- 22 YILDIRIM TÜRK İLE ÖYKÜCÜLÜĞÜ ÜZERİNE
SÖYLEŞİ.....Zübeyde ANDIÇ
- 30 ÖĞRETMENLİĞİN KANUNU.....Mehmet Mustafa ERDAL
- 33 HER ŞEYİN SORUSU.....Mustafa KAYA
- 35 DERDİ DÜNYA OLAN BİR ADAMIN
ÖYKÜSÜ.....İsmail ÇAKMAK
- 37 ADIYAMAN'DAN DENİZLİ'YE...Hümeysra YILDIRIM YALÇIN
- 40 YARE SİTEM.....Ayşegül SEZEK
- 41 ÇUVAL.....Gülüzar KILINÇ
- 42 DENİZİN DERİNLİKLERİElif SARIKAYA
- 43 MEŞE AĞACI.....Rabia ÖNDEŞ
- 44 HABERSİZ UÇUP GİTMekten
KORKUYORUM.....Rümeysa ÇİÇEK
- 45 ÖMER SEYFETTİN'İN ŞİİR DÜNYASINA
BAKIŞ.....İbrahim AY
- 47 TURHAL KESİKBAŞ CAMİİ VE
TÜRBESİ.....Halil KAZOVALI

SUNU

Değerli dostlar,

Dört Mevsim Edebiyat dergimizin 21. sayısı ile huzurunuzda çıkmamızın onur ve mutluluğunu yaşıyoruz. Büyük bir emek ve özveri ile geride bırakılan beş yıl. Bu süreçte emeği geçen yayın kurulumuza, yazılarıyla destek veren yazarlarımıza, her sayıdan sonra gerek sosyal medyada gerekse değişik iletişim araçlarıyla bizi teşci eden tüm dostlara teşekkür ediyorum.

Bu sayımızda Cumhuriyet tarihinin en önemli düşünce ve edebiyat adamı, Diriliş düşüncesinin mütefekkiri merhum Sezai KARAKOÇ'u, yine yaşayan duayen bir edebiyatçımız, Sezai KARAKOÇ'u yakından tanıyan Arif AY Hocamızın kaleminden okuyacağız. "Sezai KARAKOÇ'un Şiirlerinde Kış".

Zübeyde ANDIÇ hocamız son dönemde öyküleriyle dikkat çeken ve dergimizde de öyküleri yayımlanan Yıldırım TÜRK ile öykücülüğü üzerine söyleşi gerçekleştirdi. Samimi cevapları için kendisine teşekkür ediyoruz. Nice güzel eserlere imza atmasını diliyoruz.

Yine bu sayımızda dostumuz ve hemşehrimiz şair Mustafa UÇURUM'un Herkese İyi Seferler, Mehmet YILDIZ'ın Kim Duyar, Kübra Nur Çolak'ın Anka, Tuba AKSOY'un Kavuşmak Geliyor İçimden, Elif SARIKAYA'nın Denizin Derinlikleri, Rabia ÖNDEŞ'in Meşe Ağacı ve Rümeyza ÇİÇEK'in Habersiz Uçuş Gitmekten Korkuyorum şiirleri;

Abdurrahman ALKAN'ın Kar Yangını, Buket UÇAR'ın Mahinur'un Bilmediği, Hümeyra YILDIRIM YALÇIN'ın Adıyaman'dan Denizli'ye öyküleri;

Güven ZORLU'nun Düşe Kalka, Mehmet Mustafa ERDAL'ın Öğretmenliğin Kanunu, Mustafa KAYA'nın Her Şeyin Sorusu ve İbrahim AY'ın Ömer Seyfettin'in Şiir Dünyasına Bakış denemeleri;

Şiir tadında okuyacağımız Ayşegül SEZEK'in Yare Sitem, Gülizar KILINÇ'ın Çuval isimli eserleri;

Daha önce de sinema yazılarıyla tanıdığımız İsmail ÇAKMAK'ın Derdi Dünya Olan Bir Adamın Öyküsü filmi ile ilgili değerlendirmesi;

Ayşe KILIÇGİL'in yine güzel bir çizgisi;

Halil KAZOVALI'nın Turhal'ımızın kültürel ve tarihi değerlerini öne çıkaran yazılarından Turhal Kesikbaş Camii ve Türbesi bağlamında Kesikbaş Destanları yazısı yer almaktadır.

Hayatı okumak için ...

Kendimizi Okumak için ...

Yeni bir "Mevsim" in güzelliğinde buluşmak üzere

Mehmet YILDIZ

SEZAI KARAKOÇ'UN ŞİİRİNDE KIŞ

Arif AY

“Kış geldi karakış yine geldi / Beton apartmanlar titredi” der, “Hızır Kırk Saat” şiirinde Sezai Karakoç. Şairin yirmi yaşında yazdığı “Kar Şiiri” (1953, Ocak), onun şiirinin geleceğine dair tüm ruh dünyasını, tüm duyuş ve sezış kodlarını içinde barındırır. “Ben bu şiiri yazdım âşık çeşidi” diyen şair, sevgiliye bir kış manzarası, bir kar tablosu içinden seslenir. “Karın yağdığını görünce / Kar tutan toprağı anlayacaksın / Toprakta bir karış karı görünce / Kar içinde yanan karı anlayacaksın” derken, metafizik bir atmosfer oluşturur. “Kar içinde yanan kar” âşığın ruh hâline işarettir. Kavuşma arzusuyla yanıp tutuşmak bir yana ama kavuşmamak bir yana. Şu dörtlükte metafizik atmosfer iyice derinleşir: “Allah kar gibi gökten yağınca / Karlar sıcak sıcak saçlarına değince / Başını önüne eğince / Benim bu şiirimi anlayacaksın” (Gün Doğmadan, s.35) Dışta karın üşütücü soğuşu, içte ise âşık ruhunun kavurucu sıcaklığı... Üşüyen elleri ısıtacak olan da ruhunu ısıtacak olan da aşkın ateşidir, korudur. Allah'ı da karı da şiiri de anlamının yolu aşktan geçer. Onun için şair haklı olarak: “Her şeyi beni anlayınca anlayacaksın” der.

“Kış Anıtı”nda şiir daha bir toplumsal içerik kazanır; medeniyetler coğrafyasında gezdirir bizi şair.”Ben çok yılan sarf ettim yaz anıtına / Bir çiğ yuvarlayacağım kıştan yana” dizeleriyle başlayan “Kış Anıtı”nda şiirin öznesi bir adamla gezeriz medeniyetler coğrafyasını. Bu adam bir bu gündedir, bir geçmişte. İki cihan savaşına katılmıştır; kayalardan yollar yapan, yoksul evlerin pencerelerine cam kesen, sokaklara çeşmeler yapan, çocukları gömleksiz bırakmayan, anneleri seraplara alıştırmayan, anne, kardeş, teyze, dayı, amca, haladan bir kış halkası oluşturan bir adam. İstanbul'dadır bu adam: “Güvercin heyamolalarıyla ilerleyen Ayasofya'ya / Karın saldığı o beyaz kentin bulanıklığında” İstanbul beyazdır: “Yağmurlardan sonra karın saltanatı gelir / Kar köpüklü bir deniz gibi kendini yükseltir”, “İstanbul'a küflenmiş / Bir Avrupa akşamı dadanmıştır” Arkasından Bâbil, İskenderiye, Isparta, Kudüs, Roma ve Atina gelir. “Isparta bir güz kırağısı Kudüs bitmeyen bir kış”, “Yavaş yavaş çiseleyen yaz yağmuru Bâbil'dir”, “Lût şehri ansızın gelen gök sesidir”, “Bardaktan boşanan İskenderiye'dir”, “Roma bir lodos çizer ufuklara”

“Kış Anıtı” bütün bir insanlık tarihinin özetidir adeta.

“Kış” şiiri: “Ses kışı. Ateş yırtıldı. Çarpıldık. / Ürküttü insanı aşkıyla terleten kitap” dizeleriyle başlar. Şiirde kışın bir kapısı bahara açılırken, bir kapısı da ölüme açılır. “Çarpıldık” diyerek şiir şiddetli bir uyarıyla başlar. Öyle bir hal ki ne Bağdat ne Şam kaldı. “Ölüm tüccarının” ortada dolaştığı bir iklimi, kışı yaşıyoruz. Yine de bir umudu muştular şiir, Hızır'ın âb-ı hayatını ve ölümsüzlüğü...

Sezai Karakoç'un bu üç şiirinin dışında kış, pek çok şiirinde motif olarak, imge olarak geçer. 1950'li yıllarda yazdığı "Kar Şiiri" (1953, Ocak), "Köşe" (1954, Mayıs), "İnci Dakikaları" (1955, Yılbaşı Gecesi), "Sessiz Müzik" (1955, Ocak), "Kayboluş" (1957) şiirlerde âşığın sevgiliye seslendiği, duygularını dile getirdiği bir mevsimdir kış. Aynı zamanda kış, kavuşamamanın çaresizliğini de simgeler bu şiirlerde: "Sen kış güneşi misin / Yakarsın ısıtmazsın" der, "Sessiz Müzik" şiirinde.

Sevgili hep uzaktadır ya da hayaldedir. Seyredilir ve özlenir: "Konuştun güneşi hatırlatıyordun / Gariptin yepyeni: bir sesin vardı / Bu ses öyle benim öyle yabancı / Bu ses saçlarımı ıslatan sessiz bir kardı"

O hep vardır. Kaybolur gibi olsa da hep vardır. Bulur onu "erkekler ağlar mı" dense de o ağlar ve bulur sevgiliyi: "Sen benim ağlamamı erkekliğime / Uyanan ölmeyen yenilenen / Azgın kışlar içinde keskin baharlar bulan / Seni bulan yeniden bulan tekrar tekrar bulan erkekliğime say"

Bulur ama bulduğu gibi de kaybeder. Çünkü o, aşka aşıktır; sevgili bir vesiledir: "Üstündeki giysi gözünün renginde / Yürüyor yürüyordu arkasına bakmadan / Onu kaybetmiştir bir kış gününde"

"Küçük Na't" şiirinde Peygamber Efendimize "Sen Eskimolar ısınması sevgililer mahşeri" diye seslenir. O'nun sıcaklığı, O'nun sevgisi Eskimoları bile ısıtır. O'nun gelişini bir karşılamadır bu şiir. O'nun gelişi çocukların kurtuluşu demektir: "Gün doğuyor her yer çiçek ve kar / Bütün çocuklar kurtuldu demektir", "Bütün deniz kıyılarında seni anmalı / Sen buzulların erimesi Eskimoların ısınması", "Göz seni görmeli ağız seni söylemeli / Hafıza seni anmak ödevinde mi / Bütün deniz kıyılarında seni beklemeli / Sen Eskimoların ısınması sevgililer mahşeri"

Kimi şiirlerinde de çocukluğunun kışlarına götürür şair bizi: "Karlar eridikçe yönelirdik kadınlara / Kuzeye batıya dağa doğru / Yüzümüzü biçerdi yıllanmış soğuk / Su kıyısına dizilirdik yandan önden arkadan ışık / Kâbe yüzlerindeki ışık / Çamaşır yıkardı kadınlar kızlar / Biz çocuklar suda kışın giden / Büyüklerden bize bulaşmış ölüm tüveyçlerini / Yıkardık ısınırdık / Kızlara vuran ışık yalnız o ışık artardı / Annelerde derinleşen kış çizgileri / Biz çocuklar buğulu"

"Yağmur değişti belki fakat kar değişmedi / Yılbaşılarını kutlardık kar helvalarında / Kendi yılbaşımızı susarak kutlardık petrol lâmbasında / Zeytinyağı kıtlığa en dayanıklı / Bitle çevrili evler döneminde"

1965'in Mayıs'ında yazdığı "Somut" şiirinin son bölümü şöyle biter: "Su indi bozuldu barış / Değişti insan ören çizgi / Kışsa bir şimşek gibi geldi / Eve kar yağıyor boyuna şimdi"

"Hızır Kırk Saat" şiirinde: "Benim kitabım bu kadardır / Yazıtım kısadır / Anıtım yoktur / Bahar senin öncün / Güz benim artçım / Yaz İsa'nın / Kış

Yahya'nın" diyen Sezai Karakoç, kış sargı bezine, kefene, gelinliğe ve kepenge benzetir: "Bir göçmen kuş öncüsüdür bengisu / Baharda gelir dünyaya / Kışın göçer aya / Kış yaranın sargı bezi / Yazın ovada dağda sesi", "Ben kışın kefen gelini / Çamların diri ölüm toplumundan da", "Çocuklar şubat ayında / Kara düşen kar izinde / Bizi ansırlar / Yüreğe inen bir çivi biçiminde"

"Hızırla Kırk Saat" şiirinde kar, Peygamber Efendimizin Arafat'taki konuşmasındaki sesini taşır bugüne: "Peygamber Arafat'ta / Taşıyordu bu karlar / Şimdi söyleniyormuş gibi seslerini"

"Doğmadan konuşmayı öğrenen insan geldi / O doğmadan konuşan bir erdi / Uzun bir kıştan sonra gelen ilk gün ışığı gibi" diyerek Peygamber Efendimize atıfta bulunur.

"Taha'nın Kitabı"nda: "Bütün bir yaz çınlayıp durdu Taha / Sonra bir kış tozu gibi kayboldu Taha" dizelerinde Taha'nın öyküsüne girer kış: "Yazda kuruyan yılan kabukları gibi / Kurudu kış kış savaşçısı çekip gitti / Yalnız kışın kefeninden izler kaldı / Yüce yalçın dağ tepelerinde"

Şair, Bakû'yu alışımızı ve sonra geri verişimizi kışla anımsatır bize: "Birinci Cihan Savaşı'nda / Kar yağıyordu Bakû'da / Önce bizim aldığımız / Sonra geri verdiğimiz Bakû'da"

Sezai Karakoç'un şiirlerinde kış, çoğu zaman insanın ruh hâlini, insanın sıkıştırılmışlığını ve belirsizliği imler. Ölümün bir mevsimi olarak yer alır kış. Aynı zamanda baharı yani dirilişi hazırlayan bir mevsimdir.

KİM DUYAR

Mehmet YILDIZ

Suya düşer bir karınca
Bir çekirgeyi kapar sığırcık
Bir domuz eksilir dağda
Kim duyar

Uçar çölden bir kum tanesi
Bir damla eksilir denizden
Bu şehrin üst üste evlerinden
Geceye dökülen çığlıkları
Kim duyar

Bir yaprak düşer daldan
Bir dal kırılır daha ıskın
Gonca gül kurur baharda
Kim duyar

Kara kuru çocuğu öper annesi
Kara kuru çocuk kimin nesi
Kadının aynada solar nefesi
Kim duyar

Bir gün sala okunur minareden
Ruhum ayrılır bu viraneden
Sorgu sual olmaz divaneden
Şükür ki bir Rabbim bilir
Bir de vurulur senin yüreğin
Başka kim duyar

HERKESE İYİ SEFERLER

Mustafa UÇURUM

Beni dünyanın kıyısına bıraktılar, günaydın
Herkes günaydın, dünya dönüyor amenna
İnsan her şeyi unutuyor köze dönüyor geçmiş zaman
Bir çivi gibi zihnimize çakılıyor tarih
Anadolu'nun kapıları yeniden açılıyor
Esenlik oluyor attığımız her adım
Her yeni gün yeni bir Malazgirt oluyor bize

Çok düşündükçe yoluna girmiyor hiçbir şey
Yatağını bulmuyor ırmaklar
İnsan çalışmak için yaratılmış bu kadar nefes ondan
Hadi koşalım Anadolu çok bereketli
Ovalar, dağ, tepe, ırmaklar hep bereket
En çok Allah düşünüyor bizi bu kadar nimet ondan

Kimliğimi kaybettim yeni bir yüz bulacağım topraktan
Nereye uzanmak istesem orası sonsuz cennet
Dünya bir liman bunu herkes biliyor
Uğrayıp gideceğiz bu ıssız yalnızlıktan
Açacağımız kapılar olacak
Anadolu bağrına basacak sonsuz evlatlarını
Kim bu cennet vatanın uğruna düşerse yola
Her seferimiz Malazgirt olacak her nefer yeniçeri

Allah kalplerimizi biliyor yaratılana hürmet gerek
Geçmişin görkemi yetmez gelecek de bizim olsun
Bu tuhafıklar geçsin inelim kulelerden
Bu ovalar bizim bereket yakışıyor toprağımıza
Bir koro söylüyor son sözlerini
Ses veriyorum
Herkes iyi seferler

ANKA

Kübra Nur KOÇAK

Zordur bilirim
Hiç ait olmadığın bir yerde
Sana ait olmayan kalplerle yaşamak
Haykırmak isterken
Çağlayan ırmakların önüne set çekmek
Tek bir an
Tek bir bakış değiştirir tüm fikirleri
İnanırsın, inanmak istersin
"Ne çok yanılmışım" pişmanlığı
Harcını gözyaşlarımla ördüğüm duvarlarım,
Bir bir yıkıldı
Gözlerimde anılarım, uzanıp kalmışım
Kulağımda ise sustuklarımın çılgılığı
Ben ne çok yanılmışım
Gelgitli bir okyanusun tam ortasındayım
Serin suları dibine çekiyor
İzin veriyor bazen o sıcak ışıltıyı görmeme
Bir anka nidasıyla
Küllerinden doğuyor hayallerim şimdilerde
Sonu ne olur bilinmez
Niyetim yok uğruna günleri söndürdüğüm
Savaşı bırakmaya

KAVUŞMAK GELİYOR İÇİMDEN

Tuba AKSOY

Şimdi derin bir nefes avuçlarımda
Adımın dilinde eski yankısı
Yüzyıllık hasreti yıkarcasına bir soluk
Ayrılığı adımlayan ayaklarım yalın ve soğuk

Telaşlı bir gitar sesi sokak başında
Tanıdık geliyor tınılar
Bu şarkıda ağladığımızı
Gülerek anımsıyorum

Yağmurları severdin
Özgür bir tüy gibi omuzlarına inişini
Kuru kaldırımları terk edip
Asfaltın zifirisini seçmeni

İnsanlar akıyor iki yanda
Yerde birkaç yarım sigara
Ağzım kulaklarımda yürüdüğüm yolları
Kurumuş dudaklarımla yalpalayarak geçiyorum

Gözlerimden yaşlar süzülüyor
İntihar edercesine akıyorlar
Fırar etse, ah bir kurtarsa kendini benden
Dünyayı boğacak çığlıklarına

Issız rüzgarlar sarıyor
Bu isimsiz sokağı
Balkonundan çiçekler sarkan bir binayı
Selamlıyor yaşlı gözlerim

Unutmak geliyor içimden
Gölgemizi kuruttuğumuz ağacın dalında
Bedenimi sallarcasına
Tozlu vazoda solgun kalbimi kuruturcasına
Kanayan bir şiiri ölüme yorarcasına

Uyumak geliyor içimden
Ayıpsız bir rüyadan sana uyanırcasına
Soğuk bir tezgahta ruhu bedenimden ayırırcasına
Kendimi gecenin koynuna bırakırcasına

Yeniden başlamak geliyor içimden
Yeniden sevmek seni
Her gün karşısına geçtiğim aynalar
Paramparça bir enkaza dönüşüp
Suç mahalli yüzüm ellerini istediğinde anladım
Kalbimi avuturken söylediğim yalanlara
Günaydın diyen o uyku mahmuru sesinle güldüğünde anladım
Çılgıklarım firar ettiğinde
Ve zaman bana
Çılgıklarımda yüzmeyi öğrettiğinde anladım
Aşkın kitaplardan çok sana yakıştığını
Fark ettiğimde anladım
Beyatlı'nın "Birçok giden memnun ki yerinden,
Dönen yok seferinden" dediği yerde
Memnun değilim diye haykıran gözlerinden anladım

Kavuşmak geliyor içimden
Mürekkebim bitinceye kadar yazdığım da
Yine de ruhuma çöken kara bulutlar
Dağılmadığında anladım
Bizim kavuşmamız ölüm istermiş
Ellerinde şiirlerimle öldüğünde anladım

KAR YANGINI

Abdurrahman ALKAN

Merkez Camiinin minarelerinden yükselen selâ, yorgun bir kuşun kanadında süzülerek kırmızı kiremitli evlerin üzerine bir ağıt gibi yayıldı. Mustafa Hoca'yı kırk yıldır tanıyan insanlar, caminin avlusunu çevreleyen çınar ağaçları, şadırvandaki çeşmeler, kubbeye konan kuşlar, tarazlanan bir kalbin iç kırıklarını bildiler.

Küçük şehrin caddelerinden, dar sokaklarından, dış mahallelerinden kara kışın soğuğuna aldırmadan camiye doğru sessiz bir yürüyüş başladı.

Dükkanını kapatan esnaf, inşaat işçileri, traktörlere binip gelen köylüler, öğretmenler, liseli gençler, askerler, polisler, ilçeden ve ilden resmi sıfatlı kişiler, korumalar, gazeteciler; camiye, avluyu ve şadırvanı doldurdu. Saflar hiç olmadığı kadar sıklaştırıldı. Avluda adım atacak yer kalmadı. Böyle bir kalabalığa ilk kez tanık oluyordu cami.

Kararsız kar taneleri, Merkez Camiinin avlusunda saf tutan cemaatin üzerinde uçuşuyor; ömrü nihayete erenler, kiminin saçına, kiminin yüzüne, kiminin duaya açılan ellerine konuyor, eriyip birer su damlacığına dönüşüyordu. Tabiatla hiçbir şey yok olmuyor, bir halden başka bir hale geçiyordu. Tıpkı kırmızı beyaz bayrağa sarılı tabuttaki gencin bedeninin vatana, tarihe, şehadete dönüşmesi gibi.

Öğle namazının son sünnetini bitirenler, daha önemli bir işin telaşıyla tesbihata kalmadan camiden çıkmaya başladı. Yüzlerinde ağır bir ciddiyet ile ayakkabılarını hızlıca giyerek avluya çıktılar.

Yoğun kalabalığa rağmen avlunun her yerine manevi bir sükûnet hâkimdi. Herkes imamı bekliyordu. Mustafa Hoca, camiden çıktı. Üzerinde beyaz cübbesi, ağır ağır ilerledi. Herkes iki yana açılarak yol veriyordu.

Musallanın yanına vardı. Tabuta usulca dokundu. Birkaç saniye öylece kaldı. Avluyu dolduran cemaatten çıt çıkmıyor, herkes ona bakıyordu. Yer gök susmuştu. Avlunun, sokakların, ilçenin, evrenin nefesi kesilmişti. Mustafa Hoca, kalbinin atışlarının duyulacağından endişelendi. Bir ara sendeler gibi oldu. Eliyle Türk bayrağı sarılı tabuta tutundu. Kendini topladı. Boğazına gelip dolanan düğümü yutkundu. Cübbesinin iki yakasını düzeltti. Cemaate döndü. Bütün gözler kendisindeydi. Sesinin karıncalanmasını yavaşça temizledi.

Kardeşlerim, dedi; ağır, tok ve kederli bir sesle. Bu topraklar için canını feda bir kahramanımızı son yolculuğuna uğurluyoruz. Bazı coğrafyaların kaderi kederle, kanla, acıyla, şehadetle karılmıştır. Bizimkisi onlardan. Bir vatan nasıl ayakta kalır bilmek isteyenler şu gececik bedene baksınlar. Vatan sağ olsun, boş bir söz değildir. Zira anasız, babasız yaşanır ama vatansız yaşanamaz.

Sözlerini tamamlayan Mustafa Hoca gözlerini cemaatin üzerinde gezdirdi.

Ey Cemaat! Merhumu Nasıl Bilirdiniz?

İyi bilirdim. Kucağıma aldığım günü, dün gibi hatırlıyorum. O günden bu güne hiçbir kötülüğünü görmedim.

Ne zaman kızar, ne zaman sevinir ne zaman üzülürsün hepsini bilirdim. Misketin kaybolduğunda, plastik topuna diken battığında, öğretmeninin sorduğu bir soruya cevap veremediğinde, takımın yenildiğinde moralin bozuk olurdu. Mavi önlüğünün düğmelerini açmış, yere bakarak, kaşlarını çatıp önündeki taşlara ayağınla vura vura gelirdin.

Koşarak gelip babaannene sarıldığında, kardeşine şakalar yapıp annene şirinlik gösterdiğinde anlardım ki o günkü maçta en az üç gol atmış, öğretmeninden kocaman bir aferin almışsın.

Ey Cemaat! Bu Kardeşinize Haklarınızı Helal Eder Misiniz?

Sen helal et hakkını. Hafız adam top oynar mı, diyerek gereksiz yere kırdım bir zaman seni. Bırak çocuğu oynasın, ne olacak? Kalbiyle düşünüyordu annen. Tamam, demiştim gönülsüzce. Lise takımının kaptanıydın. Final maçınızı izlemeye gittim biraz çekinerek. -Ne anlamsız!- Uzaktan seyrettim seni.

Kaymakamın elinden kupayı aldığın zaman gözlerindeki sevinci, uzaktan görebiliyordum. Keşke daha yakından izleseydim de sen de benim gözlerimdeki mutluluğu görebileydin. Bir genci kırmaya değmeyecek şeylerdi bunlar. Anladım.

Bazen camiye gelir, müezzinlik yapardın. Cübbemi giyip mihraba ilerlerken kamet getiren sesin duvarlardaki hüsnühatlar üzerinde dolaşır Hz. Hasan ve

Hız. Hüseyin'in üzerinden geçerken iyice çocuklaşır Merkez Camiinin çinili kubbesine yükselir, avizelerden aşağıya süzülerek billur bir su gibi serpilirdi. Ben, o anlarda dünyanın en bahtiyar insanı olurdum. Sadece bununla bile hakkımı çoktan helal ettirmiştin.

Er Kişi Niyetine...

Koca cami birden boşalıverdi. Her şeyi yavaş yavaş yaptım. Cübbemi, sarığımı düzelttim. Büyük kubbeye, mihraba, vaaz verdiğim kürsüye baktım bir süre, onlardan medet umarak. Birkaç saniye ne yapacağımı bilemeden öylece kalakaldım. Önümde uzun ve meçhul bir yol gibi uzanan halılara baktım. Yürüdüm. İçi oyulmuş yıkılmaya hazır bir ağaç gibiydim. Bir mahkûm, son yolculuğuna çıkıyordu. Bir kuş son şarkısını söylüyordu. Bir sürgün, şehrine son kez bakıyordu.

Bir an kaçıp gitmek istedim buralardan. Yaşadığım kötü bir rüyadır belki. Gidersem uyanırım. Her şey düzelir. Bu kalabalık dağılır. Sen çıkıp gelirsin bahçe kapısından çocuk gülüşünle. Mevsim değişir. Erik ağacı beyaza bürünür. Bir çift güvercin kanatlanır mavi gökyüzüne. 'Bütün saadetler mümkün olur.'

Olmadı. Olamazdı. Kaçamazdım. Gidemezdim. Herkes avluyu doldurmuş beni bekliyordu. Sen, musallaya uzanmış duruyordun bir selvi gibi. Geldim işte yanına.

Biraz önce metanetim kalan son kıvrımıyla konuştum. Metin gözükssem de dokunsalar yıkılıverecektim. Bunca yıllık imamım. Okuduğum duaların, söylediğim sözlerin dilimi yakması ilk oluyor. Ateş, düştüğü yerde yangınmış. Anladım. Belim büküldü. Yaşlandım. Öldüm.

Sesler geliyor ötelerden. Yaklaştıkça tanıyorum onları. Benim seslerim bunlar. Yıllardır kubbelere, avludaki çınar ağaçlarına, minarelerden yayılan ezanlarıma, şadırvanın serinliğine sinmiş seslerim. Büyük hakikate tercüman oluyorlar. "Onlara ölü demeyin."

Uçurumun kenarından çekip alıyor beni bu sözler. Kalbim ferahlıyor. Gökten bembeyaz bir sükûn iniyor. Bir bahar bahçesindeyiz birden. Hiç bilmediğim çiçekler, hiç görmediğim renklerle açmış. Başka iklimlerin başka mevsimlerin çiçekleri. Kelimelere sığmayan asude bir ülke.

Sen oradasın. Dostlarınla. Senin gibilerle. Her türlü kaygıdan azade oturup konuşuyorsunuz, gülüyorsunuz. Yanınıza gelmek istiyorum. Yaklaşamıyorum. Beni görmüyorsunuz. Sesleniyorum. Duymuyorsunuz. Sonra herkes neşeyle kalkıyor.

Sen de gidiyor musun, ciğerparem, oğlum?

HURİNUR'UN BİLMEDİĞİ

Buket UÇAR

A vucunun içinde buruşturduğu kâğıdı cebinde evirip çevirdi. Akşamın günün aydınlığından kemirmeye başladığı gibi eli ve kâğıt da cebinde birbirini yiyordu. Kâğıdın katlarına yüreği sıkışmıştı, hayatına kısmıştı kapı aralığındaki taş gibi. Çalıştığı evden çıkacağı vakit çocukları ara sıra sevmeye gelen amcaları, kâğıdı Hurinur' a uzatırken yeşil yeşil bir de değişik bakmıştı. "Atayım diye mi verdi acaba?" diye sesli düşündü. Kâğıda daha sıkı sarıldı. 'Yoksa bir yanlısımı mı gördüler?' diye geçirdi içinden, noktada durduğu gibi durdu zamana, yarısı eskimiş bir nefes aldı. Kafasında kırmızı noktalı ünlemler uçuşurken "Yok yok. Ne yanlısım olur ki?" diyerek kendisini sakinleştirmeye çalıştı. Çocukları okuldan dönmeden eve girmenin telaşıyla takmayı unuttuğu saatin bileğindeki boşluğuna boş boş baktı. Sokağa döner dönmez gözleri yuvalarından yuvarlandı, sağ tarafında kalan sokağın sonuna varan bakışlarını, bodrum katının yarısı görünen penceresinden aşağı attı. Her adımında bir yavaşlık bindi üstüne, paltosu ağırlaştı, avucundaki ısınıp elini yaktı. Saçları ağırlığına yük oldu başına, göz kapakları bakışlarına abandı. Yaklaştıkça uzaklaştı sokağa başını uzatan pencere, o yaklaştıkça biraz daha yerin dibine girdi. Eve girmeden merakını dindirmek istedi, erteledi.

Apartmana girince sol tarafına, aşağıya inen merdivenlere, döndü alışılmış bir hareketle. Yukarılara tırmanan merdivenlerin görünmez dikenli tellerinde bakışlarını yırtmaz, orada kimlerin yaşadığını hiç bilmezdi, merak da etmezdi. Eriyen karlardan içine su alan botlarının ardından çoraplarını da çıkardı Hurinur. Buz gibi ayaklarını avuçladı, birkaç saniye elinin ısısında gevşedi ayakları, sonra kaldığı yerden üşümeye devam etti. Kapının karşısındaki boy aynasında tam kendisiyle buluşacakken gözleri, cebindeki aklına geldi, "Mektup" dedi birdenbire, cebini yokladı. Aynaya döndüğünde yanaklarındaki allarla karşılaştı, gülümsedi, daha da kızardı. Saçları üç yerinden kabardı, gözleri her yerinden ışıldadı bu gülümsemeyle. Minicik burnu azıcık büyüdü, küçücük gözleri iyice küçüldü, kısıcak boyu bir karış uzadı gülerken. Paltosunun rengi solduğu yerden, saçlarını erkenden basan beyazlar diplerinden saklandı aynada, yalnız kaldı Hurinur, Hurinur'un karşısında. Kırkına varmadan yaşlanmamış gibi, iki çocukla ortada kalmamış gibi, sapsız armut çöpsüz üzüm gibi kalıverdi. Arkasındaki açık kapıyı kapatmaya yeltenirken kapı aralığındaki yerden akşamı müjdeleyen kokular geldi burnuna. Apartmanla tek irtibatı bu kokulardı. Akşam vakti birbirine karışan bu kokuları sever, en çok da mercimek kokusunu arardı burnu. Onu çeker çıkarır, derin bir nefesle içine alır, kapalı gözlerinin ardında çocukluk günlerine giderdi.

Bu kokuların arasından, arka tarafından bir koku daha katıldı burnuna.

Sevimsiz bir koku, ayaklarını yaladı kokular. Yine tuvalet taşmıştı. Mektubu indirdi cebinin derinliklerine, paltosunu askıya astı, duvardaki bütün durmuş saatleri taradı gözleriyle, hepsi farklı zamandaydı. Taşan tuvalete doğru koşarken odanın ortasında yatan Perinaz'a baktı, ondan da kokular geliyordu. "Onun altı bezli, kolay iş." dedi, yoluna devam etti. Tuvalet kapısı ile lavabo arasında her daim dayalı duran uzun demir parçasını avuçladı, kocasının elleri avuçlarındaydı. Toprak bulaştı ellerine, kalbi sızladı en ince yerinden. Lavabonun üzerinde asılı duran pembe çerçeveli aynanın içinden kocası çıkıp kollarını boynuna doladı. Cebindeki dörde katlanmış derdi geldi aklına, sonra kocasının son sözleri. On iki yılda etmediği kadar laf etmişti giderken: "Çocuklara iyi bak. Kendini koru. Evlenme..." Demiri buz gibi yerinden kavradı. Kocasının karda buzda yürümesini kolaylaştıran bastonuydu bu demir. Hastaydı kocası. "Evlenme, çok sürmez ölür bu adam." demişlerdi etraftan, dinlememişti. İyi ederim, hayat veririm sanmıştı ama olmamıştı. Kız yetmez oğlan da görsün deyip doğurmuştu oğlanı, kızını; hem de çiftter çiftter. Allah birini alıp öyle vermişti ötekini eline. Paylaşmışlardı, ikisi bu dünyada kalmıştı, ikisi ahirete. Kocasının varlığında da yokluğunda da çok ağlamıştı Hurinur. Varlığında onun çektiklerine, yokluğunda kendi çektiğine... Perinaz'ın odadan gelen deli deli inlemeleri ile gözyaşları yanağının en tepe noktasında dondu, sonra hızla aşağı aktı, kirlendi tertemiz gözyaşları. Demir değneği daldırdı, tuvaletin giderini ileri geri kurcaladı. Kocası öldükten sonra iki çocukla ortada kalmış, maaşının yarısına da kaynana kayınbaba ortak olmuş, Hurinur bu durumda iş aramaya koyulmuştu. O esnada bir fikir gelmişti abisinin aklına. Pinpon topu gibi aralarında gezen Perinaz'ı maaş ile birlikte Hurinur'a bağışladılar. Çocuğunun ömrü bir kamyonun ardında takılıp kalınca önce aklını ardından da kocasını kaybeden Perinaz, bir demet gelincik gibi kardeşlerinin elinde dağılırken kırmızısı çabucak solmuş, karası onlara bulaşmıştı.

Yavaş yavaş sular delikten akmaya başladı. Kolunun bütün gücüyle çevirdi demiri, çevirirken aklına mektup geldi. *Belki çarpan kalbinin ritmi vardır mürekkebin damlalarında. Tövbe tövbe, ne söylüyorum ben. Âşık olmuştur belki de bana.* Perinaz'ın dinmeyen sesi ile düşünceleri yarıda kaldı. Gözleri tahta beşiğin içinde sallanan durmuş saatte, sallanıyor bir ileri bir geri. Başındaki zamanın oyaları saçına dökülmüş, beyaz, ip mi saçının teli mi belli değil. Temizledi Hurinur ablasını, yerine yatırdı. Ruhundan bedenine kanayan damlaları görmedi, ayıramadı. Küflü duvarları kurutan zamanı donduran ezbere bildiği saatlere sırayla göz gezdirdi. 3.25, 1.14, 7.20... İşinin başına geçince anasının sözleri kulaklarında çınladı. "İş yapıyor gibi yap!" Bir türkü aldı anasının dilinden hışımla. Ev, kimi yeri gam kimi yeri nem tutmuş yerlerinden önüne döküldü. Mavi, sarı, pembe...

"Bir of çeksem karşığı dağlar yıkılır

Bugün posta günü canım sıkılır."

Posta deyince cebindeki aklına geldi yine. *Kalbimin derinliklerinde ince bir akıntı var, kâğıdın sıcağından eridi aktı bana. Bu yaştan sonra da aşk mı olur, olmaz değil mi? Bak şimdi... İki çocuk, bir de deli... Geçen gün biri haber göndermiş, talipmiş bana. Düşünmem bile ama oradan buradan herkes bu duruma karşı çıktı. İki yıl önce Selvi teyze ölünce kocasına dört koldan hatun aramış, varmak istemeyene de söylenmişlerdi ağızlarına ne gelirse. Onlar kadınsa ben neyim? Gider açılmıştı. Duran saatlerden birine baktı, zamanın boynundan asıldığı guguşun içine kaçtığı boğazına tıkanıdığı saate.*

Çalan kapıya doğru yöneldiğinde yemek kokularından daha yemek yapacağı aklına geldi. Çocukları Derya ile Deniz, kapının açılmasıyla tek kıyıları olan analarına çarptılar birbirlerine karışıp. Hurinur' un biyesi sökülmüş dikişleri attı sevinçle. "Anne altıma kaçırıldım." diye sözcükleri akıttı dilinden oğlu. Hurinur bu kez de oğlunu temizlemeye girişti. Gürül gürül yanan sobada taş gibi canı eridi, sularla birlikte döküldü oğlunun başından aşağı, az önce açtığı delikten akıp gitti. Kocasını ölünce "Horoz kadar adamın minare kadar gölgesi olur." demişlerdi elinin altındaki oğlanı gösterip. Onun gölgesine sığınıp yaşıyorlardı derinlerdeki bu evde. Görmezden geldiği zamanın, mezar taşı gibi duvarda asılı saatlerin, arasından minare gölgesi horozunu odasına götürüp giydirdi. Sabun kokulu yanaklarına bir öpücük kondurdu, bir öpücük aldı çocuk dudaklarından yanaklarına. Öpücüğün iyileştirici gücüne bıraktı kendisini, kocasının kokusunu aldı oğlundan, burnunun direği sızladı. Oysa onunla yaşlanacaktım, çocuklar yuvadan uçunca dolaşacaktık el ele. Beyaz saç... Saçsız da olurdu, saç yoktu. Aynı düşü kurup aynı sabaha uyanacaktık. Gençliğimizde gizlendiğimiz yerden çıkıp el içine karışacaktık. Hayallerimizi yaşlanınca yaşayacaktık, harcamayıp biriktirdiğimiz paralar gibi. Ardında gölgesini minare boyu bırakıp gitti. Kanı kanına, canı canına damladı. Kalbi durdu birden Hurinur'un, durduğu yerden tekrar atmaya başladı.

Acele ile pişirdiği mercimek çorbasını koydu sofraya. Mercimeğin rengi sarıya dönmeden, pirinci içine gark etmeden, soğanı erimeden yağın "cos" diye yakmıştı üzerine. Ağzının her köşesine dağılıp boğazından ayrı ayrı geçiyordu taneler. Birbirine karışmayan tatları Perinaz'ın ağzına doldurdu. "Olmamış" dedi Perinaz; dudaklarına yapışan mercimek, pirinç, soğan tanelerini püskürterek. "Şimdiden başlatma kendini temizletmeye." dedi, bir aklı da paltosunun cebindeydi. Gözlerini durmuş saatlerden önüne aldı. Yalnız kaldığında yükselirdi sesi kendisine. Dürüstçe lafı ağzına getirir orada ıslatırdı sözcükleri, abartırdı; en acımasız olanları ağzına, kulaklarına, yüreğine batırır hızlıca yutardı sonra. *Yazıklar olsun sana Hurinur, başın yetim, başında deli, adın dul, için kımıl kımıl... Nehrine başka suları katmanın ne âlemi var şimdi. Mavi denizlerin kararal çok oldu, senin ışığın çoktan söndü, yüreğinde şimşekler çaktırmanın ne âlemi var şimdi. Ağlama şimdi saçma sapan duygularına, hayat sana mendil mi uzattı? Gözüne tuz, yanağına yaş olmaktan başka ne işe yarıyor ağlaman? Ruhunda hatlarını yerinden oynatan depremler yaratmanın ne âlemi var şimdi. Uyuyunca uyanmak bilmezsin sen, elsiz ayaksız rüyalarına bir avuç ışık atıp da rüyadan uyanmanın ne âlemi var şimdi. Çorbanın tuzu artmıştı ağzında, ağlamam sanmıştı ama gözyaşları ağzına kadar varmıştı.*

El ayak çekilince, durmuş saatlerin arasından ayakkabılığa doğru ilerledi. Önce kapı aralığından apartman boşluğunu kokladı. Yemek kokuları gitmişti. Kapıyı alttan, üstten üçer kere kilitledi. Paltosunun cebine daldırdı elini, kâğıtla birlikte çıkardı. Odasında incecik bir sızı gibi gezindi önce, duvar kenarına dayanmış yatağına kabuk bağladı yarasından. Yukarıda kalan cama bakışlarını uzatıp geceyi tarttı gözünde, kaldıramadı geceyi, geceye sığamadı. Düşler dünyasındaki renkli çadırlara girip çıktı elindeki mektupla. Nefesiyle içine yazdı cevabını, havalandı sözcükler yüreğinden, dilinin ucuna geldi de diliyle damağına yazdı. İç çekerek gölgesini içine düşürdü, içine okudu içini, dilinde bekletti. Zihninde örselenen kelimeleri tamir edip sıraya dizdi. Kalp titreteninden, yüz güldüreninden, ruh köpürteninden renklere büründü cümleler. *Bu kâğıt parçası elime geçmese aklımda böyle şeyler yoktu. Hazır mıymış ezelden? Kaç adamın kaburgası karışmış toprağıma? Emekli ihtiyar, İsa amcadan, Dolmuş muavini Sarı Selçuk'tan bile işkillenmiştim de bu adam hiç aklıma gelmemişti. Geçen yıl karısı öldüğünde ne çok üzülmüştük hep beraber. Şimdi nasıl demeli, ne demeli de uzaklaştırmalı onu kendimden? Yaşımda bir şey yok da yanımda adam çok: bir deli, bir kız, bir oğlan... Bir de oğlanın gölgesini sayarsak... Ooo bir ev dolusu adamla olmaz, olmaz. Hem arkamdan ne laflar eder o her zaman yanımda olduğunu söyleyen kadınlar. Sirke tatmış dillerin mimikleri çıldırta tepkisi buruşuk yüzlerinden akacak, ballı sohbetlerine katık edecekler beni. Günahmış el kadar sabilere, iyi de günah tek başına kazanılmaz ki. Yok, kâğıda bir bakayım, arkasına olmaz yazayım en iyisi ben. Kâğıt ucundan kanatlanıp açılıverdi önüne, açılmasıyla sabah ayağına geldi. Güneş başında dağıldı, gece üzerinden kalktı.*

Demin müsamere çocukları gibi yan yana zihnine dizilen sözcükler elindeki kâğıdın şekilleri arasından sızıp köşelere saklandılar. İçinden kendisini çıkardı, kendisine sarıldı. Elinden tuttu, kaldırdı kendisini Hurinur. O esnada duvardaki kalp şeklindeki plastik saatin barındırdığı on iki kalbin içine çakılmış zaman aşka geldi, yelkovan akrebi kattı önüne. Kalbi ağzında dişlerinde patladı. Ustaca çizilmiş bir ev, evin kapısı aralı, kalın bir eşik kaplı kapının önü, biraz da yüksekçe. İçerden iki koca yeşil göz, adamın gözleri, eşikte... *Aşkı soyunmuş yüreğim toprak altında kalmış, aşka bir daha giyinmez sanmıştım. Bir davet miydi bu, bir teklif mi? Ne çetrefilli şey böyle. Hayır diyecektim değil mi ben. Nerede sözcüklerim? Gördüm az önce, evden içeri girdiler. Bekleyeyim şu eşikte, şimdi gelirler. Duvardaki saatlerden kıkırdadı zaman, her saatten sesler gelmeye başladı, tıkırtılar. İçini çekip dışına atılmıştı zaman, duvarların soluğundan. Koridor, seslerden asker koğuşu gibi, yan odadan Perinaz'ın deli sesi de katıldı onlara. Sözcükler kayboldu zihninde. Eşikten biraz uzağa Perinaz'ı çizdi, önüne kızını, yanına oğlunu, oğlunun arkasına da minare boyu gölgesini. Kendisi uzaklaşıp siyah denizlerine çekildi. Siyah bir denizden kopup gelen dalga oldu, eşikten içeri attı kendisini, dalga mavi oldu. Kâğıdı katladı, baş ucuna koydu. Yattı, uyudu.*

ÇIZGI

Ayşe KILIÇGİL

DÜŞE KALKA

Güven ZORLU

Ayva ve nardan daha geç olgunlaşan bir meyve olsaydı ağacı dil, meyvesinin adı da bilinç olurdu herhalde.

Kültürün hem ham maddesi hem de meyvesidir dil. Meyveler nasıl sabırla olgunlaşırsa (Sezai Karakoç'a selam olsun.) anlam birimi olan kelimelerin, başka anlam ve anlatım birimlerinin doğal yapı taşları haline gelmesi de bir olgunlaşma sürecine muhtaçtır. Tarih boyunca nice başka bileşenlerle yoğrulur, uygarlığın güneşiyle fırınlanır ve milletin beğenisine sunulur kelimeler. Hatta yolculuğu burada da bitmez. Sindirildikten sonra dahi kazanım ve atıklarından yeni ürünlere dönüşmeye, başka yapılarda kullanılmaya devam eder. İşte ana dile hakimiyet, bütün bu oluşum ve döngüyü ucundan köşesinden kavramakla olur ki dil bilinci meyvesi ancak lezzet kazanmaya başlasın. Bu meyveden tatmamış bir insandan, bırakın düşünce üretmeyi; üretilmiş düşünceyi kavraması beklenebilir mi?

Diyebilirsiniz ki bu konuda ahkam kesmek sana düşer mi? E madem içimize bir kurt düştü, biz de düşelim yollara o zaman. İş başa düştü.

Ana rahmine düştüğümüz andan saçımıza ak düşene ve hatta toprağa düşene kadar - hele de hasbelkader işiniz onu işlemek üzerineyse – kelimelere muhtacız.

Gurbete düştüğümde on bir yaşındaydım. Yani her yadıma annem düştüğünde gözlerime yaş düşerken, yani “Saçlarına yıldız düşmüş, koparma anne, ağlama!” türküsünü dilime pelesenk ettiğimde. Yatılı okulun etüt saatlerinde fark etmeye başladım onların gizemini. Somut oyuncakların gözümden düşüp yerine onları koyduğum zaman, yolum kitaplara düştüğünde yani.

Hafta sonlarında arkadaşlarımın her biri Ankara'nın bir yerine düşer bense bir köşeye çekilirdim. Canım sıkılır, yüzüm düşer, yatakhaneye dar düşerdim. Geçenlerin gölgesinin düştüğü yol seviyesindeki pencereden bakarken dalar giderdim. Yüce dağlar aşırıp engine düşer köye varırdım. Gah kırağı düşen tarlada pancar şeker gah ikinci cemre düştüğünde ineklerin ardına düşüp kırlarda dolaşırdım. Çoban abilerimizin yaptığı 'ütme'den bana da düşer mi diye beklerdim bir kenarda. Elden ayaktan düşen ebemin isteklerinden payıma düşenleri yapardım elimden geldiğince. Köye yeni gelen ılık'la çalışan siyah-beyaz televizyonda akşam acelerini izlerdik hep beraber. Kimi ülkelerde hükümetler düşerdi, kimi savaşlarda şehirler... Sonra başlayan filmde köyden şehre kaçan kız kötü yola düşerdi ve doğal olarak bu olay köylünün diline düşerdi.

Alan razı satan razıysa bize hayırlı olsun demek düşerdi.

Güzele göz, yüreğe köz, yaraya tuz düşerdi.

Sivrisineğe buradan bir ders, anlamayan ise bizimle ters düşerdi.

Dağlarda tetik, bazı ocaklara köz düşerdi.

-perverlik ayağa, -perestlik gözden düşerdi.

Ya yola düşerdin ya yol düşürürdün ya da yolun düşerdi. (Yeter ki kötü yola düşme!)

“Hayalde gör, düşte gör; düşenin dostu olmaz, hele bir yol düş de gör.”

Tam şu son sözü tarihe not düşüyordum ki bu hikayedeki son düşme eylemi uyuyakaldığım yataktan yere istemsiz bir şekilde inmek suretiyle, temel anlamında gerçekleşti.

-Dil bilinci meyvesinin olgunlaşma sürecini temsilen ardına düştüğümüz sadece bir kelimenin kazandığı bu anlam zenginliğinin tadını öğrenci damaklarına ne kadar buluşturabildiğimiz ayrı bir yazının konusu olsun-

Evet, belki millet olarak biraz rahatımıza düş'künüz ama yeni kelime üretmekte eleştiriye hak eden Türk halk dehasının var olan bir kelimeye yeni anlamlar yüklemek konusundaki maharetine ne demeli.

Yoksa jeton 'düş'medi mi?

YILDIRIM TÜRK İLE ÖYKÜCÜLÜĞÜ ÜZERİNE SÖYLEŞİ

Konuşan: Zübeyde ANDIÇ

"Kelimeler içtenlikle yoğrulmadı mı kurumuş yapraklar kalır elimizde."

Ayrı Düşmüş Zamanlar ve Kapıdaki Yüzler adlı kitaplarınızdaki kahramanları ve onların öykülerini biliyoruz. Bu güzel öyküleri yazan kalem erbabının öyküsünü de kendisinden dinlemek isteriz. Yıldırım Türk kimdir?

Öncelikle övgü dolu sözleriniz için teşekkür ederim. İşin en zor tarafı galiba kişinin kendisini anlatması. 1975 yılında Sivas'ın Suşehri ilçesinde doğdum. Babaannemin her anlatışında büyük bir ilgiyle dinlediğim masallar ve akşama kadar mahallede oynadığım oyunlarla büyüdüm. Kendi hayal dünyasında yaşayan, kendi oyuncuğunu kendisi yapan bir çocukluk geçirdim. İlk ve ortaöğrenimimi bu ilçede tamamladım. Kırıkkale Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun oldum. Üniversitede yazıyla, dergilerle, değerli hocalarla tanıştım. Edebiyatı bir yaşam biçimine dönüştürmeye çalıştım. O günden beri elimden kalem ve kitap hiç düşmedi. Hâlen Türk dili ve edebiyatı öğretmeni olarak görev yapmaktayım.

Bugün öykülerini beğenerek okuduğumuz birçok öykücünün yazıyla tanışıklığının farklı türle başladığını, daha sonra öyküye yöneldiklerini biliyoruz. Sizin edebî türler içinde “öykü”de karar kılmanızın sebebini öğrenebilir miyiz? Bu kararı vermede size yol gösteren, tavsiyede bulunan birileri oldu mu?

Yazma isteği içimde uyandığı zaman farklı türlerde kalemimi yokladım. İlk zamanlar deneme ve şiir türlerinde uğraş verdim. Yazarın, istediği türle yatkın olduğu tür veya sonradan doldurduğu boşluk farklı olabiliyor bu anlamda. Edebiyatta var olabilmek ve kalıcı eser verebilmek için ciddi manada adanmak gerekiyordu. Onun için tür tercihi de zorlanmadan ve kendiliğinden olmalıydı. Yazar, kendi yapısıyla tam uyuşmayan bir türle ömrünü geçirmemeliydi. Edebiyat tarihine baktığımızda bazı yazar ve şairler, asıl uğraştıkları türlerle değil de onlardan zaman kaldıkça uğraştıkları türlerle anılmaktadır.

Öykü; yoğunluğu, yeni bir dünya kurması ve meselesi olmasıyla bana daha yakın geldi. Kalemim kendiliğinden yöneldi öyküye. Derdimi ve kendimi en iyi anlatabileceğim tür oldu öykü. Bunda dinlediğim masalların ve özellikle üniversite yıllarında okuduğum yazarların rüzgârına kapılmamın etkisinin olduğunu düşünüyorum.

Bu kararı vermemde doğrudan tavsiyede bulunan, yol gösteren birileri olmadı. El yordamıyla kendi akacağıma yatağı buldum diyebilirim. Ancak yazmaya başladıktan sonra dergilerde sayfalarını açan, yazdıkça teşvik eden ustaların nefesini her zaman yanımda hissettim.

Yazmak, uzun bir yolculuğa çıkmaya karar vermekle başlıyor. Çıkılacak bu yolculuğun hayli yorucu, sabırla yapılmadığında hayal kırıklıklarına dönüşmüş bir yolculuk olarak hatıralarımızda kalma tehlikesiyle karşı karşıya olan bir eylem olacağını da hiçbir zaman unutmamak gerekiyor. Siz, yazmaya ne zaman başladınız? Sizin için “yazarlık”, hayallerinizden birinin gerçek olması mıdır?

Yazmaya üniversite yıllarında başladım. Aslında başlangıçta yazar olmak düşüncesinden ziyade şimdiki gibi meraklı ve iyi bir okur olmak düşüncesi vardı. İlgi ve ihtiyacıma göre okumaya çalışıyordum. Sağlam ve temiz bir dille yazılmış metinler beni büyülüyordu. Okuduğum kitapları, altını çizdiğim satırları günlüğüme taşıyordum. Orada kendimce tartışıyor, üzerinde daha çok düşünüyordum. Yazmayı, yazarak derinleşmeyi seviyordum. Okudukça önce gönlüme yazma ateşi düştü; sonra içimdeki kor büyüdükçe büyüdü, sığmaz oldu yüreğime. Okuduğum güzel metinlerdeki gibi yazma hevesine kapıldım. Ardından edebiyat dergilerine doğru akmaya başladı bu rüya.

Gerçek anlamda yazar oldum mu bilemiyorum -bunu en iyi eleştirmen olan zaman gösterecektir- ama yazarlık benim en büyük belki de tek hayalimdi. Kâğıt, kalem, dergi ve kitaplardan kendime bir dünya kurmuştum. Yazmayı

düşünmeyi, kelimelerle hayatı estetize etmeyi seviyorum; bu anlamda edebiyatın gücünün farkındayım. Yazılarım dergilerde yayımlanmasa, kitaplarım çıkmasaydı da ömrümün sonuna kadar yazardım diye düşünüyorum. Bugün bile öykü yazmamı olumsuz yönde etkileyecek, kendimden, duruşumdan, yazdıklarımın taviz verecek durumlardan ve kısa vadede ıslıtısına kapılıp kazanç gibi görülen ancak uzun vadede yazarlık yolunda benden büyük parçalar koparacak işlerden uzak durmaya, bunlardan kalemimi korumaya çalışıyorum.

İlk öykü kitabınız olan *Ayrı Düşmüş Zamanlar*'ın merkezinde “taşra” olduğunu ve taşradaki zamanı her detayıyla anlatmaya çalıştığınızı görüyoruz. Duyarlılıklara yaslanmış konu seçiminiz özenli bir dil seçimiyle de birleşince ortaya yüreğimize dokunan, kendi yaşanmışlıklarımıza selam gönderen öykülerle sarmalıyor bizi. Kitaptaki öykülerinizde Necip Tosun'un ifadesiyle “Ne taşra sıkıntısı ne de taşra övgüsü var.” Bu noktadan hareketle şunu sormak isterim: Taşraya bakışınızı siz nasıl ifade edersiniz?

Günümüzde eskisi gibi “taşra-merkez” kavramlarından bahsedebilir miyiz bilmiyorum. Bugün bu kavramların sınırlarının değiştiğini, o görünmez tellerin ortadan kalktığını düşünüyorum. Büyükşehirlerde olup da diğer şehirlerde hatta ilçelerde olmayan ne kaldı ki bir yazar için? Kitaplara, dergilere, yayınevlerine, uzaktaki yazar dostlara ulaşmak eskisine göre daha kolay. Taşra denilen yerler edebî anlamda bazen daha verimli, geniş ve dingin bir zaman sunabiliyor. Bazı edebiyat dergilerinin adresi büyükşehirlerde olsa da dergi kadrosunun önemli bir kısmının taşradan katkıda bulunduğunu söyleyebilirim. Artık şehirler, insanlar değişiyor, hiçbir şey eskisi gibi değil. Bugün Anadolu'nun birçok yerinde Dört Mevsim dergisi gibi edebiyat dergileri rengârenk açıyor, o dergilerden ülke genelinde yazarlar çıkıyor. Necip Tosun'un öykülerim için yaptığı “Ne taşra sıkıntısı ne de taşra övgüsü var.” tespiti yerindedir. Çünkü benim derdim doğrudan bir mekânı, o mekânın sıkıntısını veya övgüsünü dile getirmek değil, bir insanı anlatabilmektir. Bu anlamda taşra doğup büyüdüğüm, hayatı tanımaya çalıştığım yerdir. Öykülerimde taşra zaman zaman yer alırken ona Sezai Karakoç'un “Kasaba Edebiyatı” adlı yazısında geçen “Küçük şehir veya kasaba, insanı keşfetmek, hatta edebî anlamda icat etmek için ideal bir birim, geometrideki altın ölçüdür âdeta.” cümlesindeki gibi bir anlam yüklüyorum. Bunun da yazar için bir imkân, öykü için zenginlik olduğunu düşünüyorum.

Kapıdaki Yüzler adlı ikinci öykü kitabınız, taşıdığımız hassasiyetlerin altını çizmek ve bir yazar olarak hayattaki duruşunuzu, üslubunuzu görünür kılmak adına *Ayrı Düşmüş Zamanlar* adlı kitabınızın devamı niteliğinde. Bu devamlılık elbette “tekrara düşmenin” çok ötesinde anlamlar taşıyor. Bu durum, sizi günümüz öyküsü içerisinde ayrı ve önemli bir yere koyuyor. **Kapıdaki Yüzler**'de tanıştığımız/tanıdığımız

on sekiz öykünün içine saklanmış yüzlerin her biri öykülerin kurgusu içinde bir türkü olup dilleniyorlar. Bu yüzleri, öykülerinize taşımanızdaki sebeplerden bahseder misiniz?

Her yazar, ne anlatırsa anlatsın, içinde bulunduğu toplumu öykülerine taşıyarak bir şekilde. Çevremdeki kişiler de öykülerimde zaman zaman yer alıyor. Bir tipi temsil etme kabiliyetine sahipse birçok kişi kendini bulabiliyor onlarda. Bu kahramanların hayatı, hayal kırıklıkları, sevdası, kendisiyle ve toplumla çatışmasının yazılmaya değer olduğunu düşünüyorum. Erzurumlu İbrahim Hakkı'nın "Harâbât ehlini hor görme zâkir / Defîneye mâlik vîrâneler var" sözünden hareketle dışarıdan bakıldığında sıradan gördüğümüz bu kişilere biraz yaklaşıncaya onların içindeki dalgaları, o büyük dünyaları görebiliriz. Yazılmasaydı belki bir süre hafızalarda ve hatıralarda yaşayacak, sonra unutulup gidecekti. Onları yaşatmak istedim öykülerimde. İş yerinde, caddede, pazarda, mahallede görüp çok da dikkat etmediğimiz bu insanların öyküsünün yazılması gerektiğini düşündüm çünkü bizim asıl öykümüz onlardadır, onlardır.

Bozkırın ortasındaki şehirlerden biri olan Kırıkkale'de yaşıyorsunuz. Yaşadığınız şehrin yaşama dair izlerinin öykülerinizde inceliklerle işlendiğini, anlatım dilinizdeki ustalıklı öykülerinizin gerçeklik algısını iyi bir şekilde yansıttığını söyleyebiliriz. Özellikle *Ayrı Düşmüş Zamanlar* adlı kitabınızdaki "Çay Ocağında Karışır Zaman" adlı öykünüz -tek başına- yaşadığınız şehrin en önemli tanıklarından biri olduğunuzu ortaya koymasından son derece dikkat çekici bir öykü. Doğduğunuz, üniversite eğitiminize kadar yaşadığınız Sivas/Suşehri ile Kırıkkale'nin öykülerinizdeki "yüzler" in oluşmasına katkısı nedir?

Her yazar içinde bulunduğu zamanın ve mekânın tanığıdır. İnce ince onun öyküsünü yazar. Bu bağlamda Suşehri doğup büyüdüğüm, köklerimin bağlı olduğu toprağım; Kırıkkale ise üniversite eğitimiyle birlikte hayatımı, kalemimi şekillendiren, birçok iyi insanı tanıma fırsatı bulduğum ve yaşadığım yerdir. Bu arada bir ayağımın Ankara ve İstanbul'da olduğunu da belirtmek isterim. Ufkumu genişleten önemli bir yere sahiptir bu şehirler de. Bir yazar en iyi bildiği, özüne nüfuz edebildiği durumları ve kişileri anlatır. Sait Faik'in Adalar'ı, Orhan Kemal'in Çukurova'yı, Halikarnas Balıkcısı'nın Bodrum'u, Mitat Enç'in Gaziantep'i, Abbas Sayar ve Mustafa Çiftçi'nin Yozgat'ı yazması bu açıdan değerlendirilebilir. Bu bağlamda Ahmet Hamdi Tanpınar'ın "Edebiyat Üzerine Makaleler" adlı kitabındaki bir parça aklıma geldi. Tanpınar, daha dün Anadolu'dan gelen, roman yazmak isteyen genç bir arkadaşının Anadolu'ya giderek, köylerde dolaşarak, köylü ve halk psikolojisini tetkik etmek istediğini söyleyerek tekrar Anadolu'ya gidip oradan eli boş dönmesini anlatır. Devamında hiç kimsenin genç dostuna "Sen tek başına bir realitesin, bu realiteyi bize anlat. Yaşadığın saati, duyduğun günü, her gün içini parçalayan sızıları ve her akşam sana yaşamak aşkını veren

ümitleri anlat, ayrıldığıın yüzler, gördüğün manzaralar... hasret ve gurbetlerin bize yeter, çünkü biz biliyoruz, senin benliğinde bütün bir Türk iklimi, bütün bir Türk cemiyeti, hattâ bunların arasında bütün bir insanlık var, onları konuştu, yani kendini konuştu. Söyleyeceğin yalan bile bizim için kıymetlidir. Elverir ki, güzel yazasın.” demediğini söyler. Ben de öykülerimdeki yüzleri en iyi bildiğim yerlerden çıkarmaya çalışıyorum. Bu anlamda çok uzaklara gitmeye gerek yok, çevremize ve içimize yöneldikçe ortak duyguda buluşabiliyoruz diğer insanlarla da. Adını andığımız şehirlerde sadece yaşamıyorum, aynı zamanda o şehirleri de yaşıyorum. Birçok öykümü yerelden hareketle evrensel boyutuyla yazmaya çalışıyorum. Mekânlar farklı olsa da insanın duyguları aynı. Anmış olduğunuz “Çay Ocağında Karışır Zaman” öyküsünü de bu bakış açısıyla yazmaya çalıştım. Böyle olunca kimi burayı Üsküdar’daki bir çay ocağına, kimi Sivas’takine, kimi de Kastamonu’dakine benzettiğini söyledi. Aslında yapmak istediğim tam olarak buydu: Yerelliğin tuzağına düşmeden ele aldığım yüzleri belirginleştirmeye, ete kemiğe büründürmeye çalışmak.

Öykülerinizi okuduğumuzda gözlemlerini hassasiyetlerle birleştirmiş, “kitabın ortasından” diyebileceğimiz konularla da öyküsünü sade, tertemiz bir Türkçeyle inşa etmiş bir yazarla karşılaşılıyor. Öykü yazarken titizlik gösterdiğiniz şeyler/durumlar nelerdir?

Yalın, duru, temiz bir dille öykü yazmak benim önceliklerim arasındadır. Dil hassasiyetini yakalayamayan öykülerin kalıcı olmasının zor olduğunu düşünüyorum. Sadelikteki derinliğin peşindeyim bir anlamda. Ardından yazılacak öykünün mutlaka bir özünün olması gerekir. “Bu öykü nasıl bir boşluğu dolduracak? Yazılmasa da olur mu?” gibi sorularla öyküyü tartarım, derinleştirmeye çalışırım. “Neyi, nasıl anlatıyorum?” düşüncesini öykü boyunca aklımdan çıkarmam. Yani öz ve üsluptan biri eksikse öykü de benim gözümde olmamış demektir. Bir bütün olarak öyküyü hissedip yaşayabilmeliyim. Kelimeler içtenlikle yoğrulmadı mı kurumuş yapraklar kalır elimizde. Yazıldıktan sonra mutlaka dinlendirir, ince işçiliğini yaparım. Ayrıca sanat adı altında inancıma, millî ve manevi değerlerime uygun düşmeyen yaklaşımlardan uzak dururum.

Ayrı Düşmüş Zamanlar adlı kitabınız 2012 yılında, **Kapıdaki Yüzler** adlı kitabınız 2018 yılında Ötüken Neşriyat tarafından yayımlandı. Kitaplarınızdan önce Heceöykü, Türk Edebiyatı, Yedi İklim, Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim, Mavi Yeşil, Dört Mevsim Edebiyat, Söğüt ve Olağan Hikâye dergilerinde öykülerinizi yayımladınız; şimdi de bu dergilerde yazmaya devam ediyorsunuz. Uzun soluklu olacağını yazdığı eserlerle ortaya koymayı başarmış bir yazar olarak, öykülerinizin oluşum sürecinden bahseder misiniz? Öyküleriniz okurla buluşmadan önce hangi duraklara uğrayıp yola devam ediyor?

Zihnimde belki aylar önce oluşan öykü tohumu zamanı gelince ansızın yüreğime düşer. Günlerce, haftalarca, bazen aylarca taşırım aklımda, gönlümdede. Özüne ulaşmaya, içselleştirmeye, sınırlarını çizmeye çalışırım. Hiç acele etmem, kendini yazdıracak olgunluğa gelmeden masaya oturmam. Anlatacaklarım filiz vermeye başlayınca kalemi elime alırım. Ana taslağı çıkarır; paragraf paragraf, cümle cümle işçiliğini yaparım. Sonra demini alması için birkaç hafta bekletirim. Araya mesafe koyarım. Ardından tekrar ele alıp okurum, bu esnada daha acımasız olurum, sile sile, boşluk bıraka bıraka çalışırım. Zayıf, öyküye hizmet etmeyecek, zamana kalmayacak ışıltılı cümleleri çıkarırım. Görüşlerine itimat ettiğim birkaç arkadaşşıma mutlaka okuturum. İçime sindikten sonra bir edebiyat dergisine uçururum. O uçarken ben yine gönlümdeki başka bir öykü tohumunu yeşertmeye çalışırım.

Yayımlanan öyküler belli bir hacme ulaşınca bu defa dosya hazırlığı başlar. Daha önce defalarca okuduğum öyküleri, bir bütün olarak tekrar okurum. Sıralamasını yaparım, gerekirse belki birkaç küçük düzeltme... Diğer öykülerimi ve sanatımı temsil edebilecek bir öyküyü kitaba ad olarak seçerim. Yine dikkatine ve hassasiyetine güvendiğim birkaç arkadaşşımanın onayını aldıktan sonra yayınevine gönderirim. Yolunu merak ve heyecanla beklerim.

Şüphesiz ki “her nesil kendi döneminin” öyküsünü, romanını, şiirini yazar. Yaşadığı zamana tanıklık etmek, bir yazar/şair için önemli bir durumdur ve burada belirleyici olan da yazarın dili kullanma becerisini ortaya koyabilmesidir. Ancak bunun ötesinde durumlardan da söz etmek mümkün. Günümüz edebiyatında öyküye baktığımızda yaşadığı çağın karmaşasından nasibini almış, bu nedenle de kimi zaman anlaşılacak için özel çaba sarf edilmiş gibi duran bir dille ortaya konmuş metinlerle karşılaşırız. Öyle ki Türk edebiyatının usta isimlerini tanımadan, öykülerinin tadını almadan, dünya edebiyatından seçilmiş birkaç yazar ve onun öykülerine öykünerek yazılmış metinlerin “baş tacı” edilmeye çalışıldığı, kendi köklerinden beslenen öyküye ve öykücüye burun kıvrıldığı bir durum gözlemleriz. Bu tespite katılır mısınız?

Evet, katılırım. Öykü bayrak yarışı gibidir. İyi bir öykücünün geçmişteki öykücülerini iyi bilmesi, özümsemesi, daha sonra kendi öyküsünü de ona ekleyerek sonraki döneme bırakması gerekir. Ana damardan haberdar olmayan ve beslenmeyen öykücü ne kendi konumunu ne gideceği yeri görebilir. Kendinden öncekileri bilmediği için ne yazarsa ilk defa kendisinin yazdığı zehabına kapılabilir. Tabii ki öykücünün beslendiği kaynaklar ne kadar geniş olursa yazacağı öyküler de o kadar kuşatıcı olur ve ülke sınırlarını aşarak farklı insanlara hitap edebilir. Dar bir alana değil de sanatın temelinde olduğu gibi bütün insanlığa seslenmek isteniyorsa fark etmeden kendisini sınırlayabilir öykücü. Fakat köklerine, kendi öyküsünün ustalarına burun kıvrırsa bir süre sonra kendi insanına yabancılaşabilir. Bu defa kendisinden bir şey bulamayan okuyucular onun yazdıklarına burun kıvrabilir. Bu, aşağılık

duygusu veya gafletten dolayı yapılmıyorsa bunda başka bir niyet aranabilir diye düşünüyorum. Ancak yine de bütün iyi niyetimle bizim öykümüzün dünya öyküsüyle boy ölçüşebilecek düzeyde olduğunu söyleyebilirim. Yeter ki ön yargısız o öykücülerimizi okuyalım.

Yazarlık atölyelerinin son zamanlarda epeyce gündemde olduğunu biliyoruz. Bu atölyeler yazmaya yeteneği olan kişilerin iyi yazarlarla ve güzel metinlerle karşılaşmalarına vesile olması bakımından elbette önemlidir. Bunun dışında bir yaklaşımla “edebiyat”ı yazarlık atölyeleriyle tanıyıp bazı kurgu tekniklerini çalışıp sonra da edebiyat dünyasına giriş yapanlar var. Hatta böyle bir sürecin sonunda da “tanınır olmak”la “yazar” olmayı karıştıranlar var. Yazar olmak öğrenilebilir bir şey midir? Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Okumayı bilen herkes nasıl gerçek anlamda “okur” olmuyorsa; yazmayı, sadece onun kurallarını bilen kişiler de gerçek anlamda “yazar” olmaz diye düşünüyorum. Yazarlığın öğrenilebilir teknik kısmını zaten yazan herkesin temelde bilmesi gerekir. Asıl iş ondan sonra gelmektedir. “Ben niçin yazar olmak istiyorum?” sorusunun cevabı ne kadar derin ve anlamlıysa ancak o kadar yazar olunabilir. Yazan kişinin gerçekten bir meselesi, içine sığmayan bir sözü, bu sözü daha güzel ifade edecek sabrı var mı? Hayatını bu işe adayabilir mi? Uzun soluklu ve kalıcı olunabilmesi için bunları kendisine dert edinmesi gerekir. Bu anlamda bir duruş sahibi olan yazar, kendisini geri planda tutarak metnini ön plana çıkarandır. Son zamanlarda vitrine çıkmak, kendini göstermek hastalığı da var. İçi boş, ışıltılı cümlelerle yazılanları sanat eseri olarak görme yanılgısına düşebilir. Yazmanın teknik kısmı yani “doğru yazmak” öğretilir ancak en geniş anlamda “yazarlık” öğretilmez; o, öğrenilir. Onun dıştan değil içten oluşması, istenmesi gerekir diye düşünüyorum. Olup olmayacağını ise yine zaman gösterecektir.

Edebiyatın nabzının attığı yerler hiç şüphesiz ki dergilerdir. Dergilerin geleceğin yazar ve şairlerine yol gösterici olduğunu biliyoruz. Bazı dergiler bu sorumlulukla kendilerine gönderilen metinleri değerlendirip geri bildirimlerde bulunuyor. Bu değerlendirmeleri dikkate alan yazar/şair adaylarının bir süre sonra edebiyat dünyasında kendine bir yer edinmeye başladıklarını da görüyoruz. Öykü editörlerinin yayımlanmaya uygun görülmeyen öykülerle ilgili yaptığı en sık duyulan öneri; “öykü finalinin değiştirilmesi/geliştirilmesi yönünde. Öyküyle ilgilenenlerin bildiği finallerden bağımsız olarak öykünün finali nasıl olursa iyi bir öykü olur? Öykü, sadece finale odaklı bir tür müdür ki çoğunlukla finale odaklı değerlendirmeler yapılıyor?

Her öykü bütün unsurlarıyla bir değer ifade eder. Parçalar, birbirini tamamlayarak bir meramı estetik olarak ifade edebilirse bir bütünlüğe ve ahenge kavuşmuş olur öykü de. Yoksa öykünün sadece bir parçasını ayrı tutarak

değerlendirmek eksik olur kanaatindeyim. Bu bağlamda her öykünün bağımsız bir finalinin değil de kendi içinde uygun bir finalinin olması gerekir. Öykü editörleri belki yoğunluktan belki cevap vermemelerinin, cevap vermelerinden daha iyi olacağını düşündükleri durumlarda standart cevap da yazıyor olabilirler. Belki öykünün final kısmı akılda daha çok kaldığı için o kısmın biraz daha güçlendirilmesi gerektiğini kastediyor olabilirler. Tabii bu durum öyküden öyküye değişebileceği ve sözü edilen öyküleri görmediğim için bu varsayımlar üzerinden genel değerlendirme yapıyorum.

Kitaplarınızın takdiminde “hikâye” ifadesinin tercih edilmesinin sebebi nedir? Öykü ile hikâye arasındaki farktan bahseder misiniz?

Aslında hikâye ve bu söyleşide olduğu gibi öykü kelimesini de kullanıyorum. Bu konuda bir taraf olmak istemem açıkçası. Hikâye daha çok geleneksel yapısıyla “anlatılan”, öykü ise modern formuyla “yazılan” noktasında ayrılmaya, temellendirilmeye çalışılıyor. Ancak bu ölçüt, yazarın öykü veya hikâye adı altında sunduğu metinlere uyarlandığı zaman onun da tam oturmadığı söylenebilir. Diğer edebî türlerin de kendi tanımlarını zorladığı ve başka türlerle iç içe geçtiği bu zamanda kesin bir ölçüt konulmasının zor olduğunu düşünüyorum. Bu açıdan baktığımızda Sait Faik, Orhan Kemal, Sabahattin Ali hikâye mi yazıyor, öykü mü? Ölçütlere göre bazı metinleri hikâye, bazıları öykü türüne girmektedir. Kavramsal olarak ayırım yapılıyor ama her metin bu kalıplara uymuyor. Kitaplarımda hikâye kelimesini kullanmamda bu kelimenin daha köklü, zengin ve sıcak gelmesinin yanında bu durumun da etkisi vardır.

Söyleşimizi kabul edip samimi cevaplar verdiğiniz için çok teşekkür ederiz.

Her mevsim başka güzel olan Dört Mevsim’in sayfalarını bana açtığınız için ben teşekkür ederim.

ÖĞRETMENLİĞİN KANUNU

Mehmet Mustafa ERDAL

Öğretmenlere birtakım unvanların verilmesinin tartışıldığı bir zaman diliminde konunun öğretmen maaşlarına yapılacak iyileştirme açısından değerlendirilmesi asıl meselenin yine teğet geçileceği anlamına gelir. Öğretmene bugün aldığı maaşın iki katı ücret verilse de bu tek başına öğretmenin sorunlarını gidermeyecek, öğretmen yine durumundan dert yanmaya devam edecektir. Öğretmenin de eğitimin de asıl meselesi okulların iş kapısı olarak neredeyse tek seçenek hâline getirilmesi neticesinde yarınından ümitsiz gençlerin sınıflara doldurulup öğretmenlerin gözetimine bırakılmasıdır. Böyle olunca öğretmen bilhassa ortaöğretimde öğretmenlikten ziyade gözetmenlikle vazifelendirilmiş oluyor bir anlamda. Bu manzara milletin geleceği konusunda hayalleri, hassasiyetleri olan öğretmenleri ziyadesiyle yıpratıyor. Her şeyden evvel öğretmen bu ağır yükten kurtarılmalı; öğrencinin, velinin ama özellikle de öğretmenin inanıp güveneceği sistemsel düzenlemeler hayata geçirilmelidir. Böyle olursa öğretmen, manevi tatmine erecek; işin maddi boyutu pek de önemli olmayacaktır onun için. Yoksa maddi anlamda yapılacak iyileştirmeler sadra şifa olmayacaktır.

Neredeyse bütün eğitim kademelerinde testlerle hayata hazırladığımızı düşündüğümüz çocuklarımızı yetiştirmekle görevli öğretmenlerimizin şimdi kendilerinin de yine bir test sınavıyla unvan sahibi yapılmak istenmesi manidar değil midir? Sağduyuyla hareket edilip etraflı düşünüldüğü takdirde pekâlâ bu işin daha sağlıklı bir yolu bulunabilir. Yoksa bir öğretmen aslında okulda verimli, başarılı olmadığı hâlde çok iyi hazırlandığı söz konusu sınavdan alacağı yüksek puanla nasıl işinin ehli olacaktır? Şimdi bütün bunları bir kenara koyup öğretmenliğin manevi kanunlarına odaklanacak olursak orada şöyle bir fotoğrafla karşılaşmamız olasıdır:

Öğretmen kendini insan yetiştirmeye adanmış bir şahsiyet sanatkârıdır. Öğretmen her zaman, her yerde öğretmen olmakla birlikte onun asıl sahnesi daima sınıftır. Orada ne yapabilirse onunla var olacaktır. Sistemsel birtakım sıkıntılar eğitimde her zaman olmuştur. Bununla birlikte eğitim sisteminin sorunları altında çok yorulduğu hâlde şahsî çabalarıyla hatıralarda silinmez izler bırakan hocalar da hep var olagelmıştır. Öğrenciliği hiçbir zaman bitmeyen öğretmen daima kendini yenilemenin, yetiştirmenin gayreti içerisinde arı misali binbir çiçekten devşirdiği özleri ustalıklı peteklere taşıyarak kaliteli balın derdinde olan fedakâr kişidir.

Eğitimde niteliği ve verimliliği artırmak için öğretmenin kalitesini artırmanın gerekliliği açıktır. Öğretmenin refah seviyesi yükseltilip özlük

hakları iyileştirilirken bu uğurda atılacak adımların eğitimin kalitesini artırması amaçlanmalıdır. Her anlamda şartları iyileştirilen öğretmen “Acaba başka yerde, başka bir işle mi meşgul olsaydım?” demeyecek, kendisine yöneltilecek “Eğer bir tercih hakkı verilseydi yine aynı mesleği seçer miydiniz?” sorusuna tereddütsüz “Evet!” cevabını verebilecektir. Öğretmen sahip olduğu imkânlardan tatmin olurken yaptığı işten haz alabilmelidir. Yoksa hep şikâyet edecek, bulunduğu yerde sürekli misafir gibi eğreti duracak, fırsatını bulunca kaçıp kurtulmak eğiliminde olacaktır.

Öğretmen; bakışını bugüne değil geleceğe yönelten, bugünde yaşasa da geleceği yaşatan insandır. Öğretmenin her hâl ve tavrından dün, bugün ve yarını bir arada görmenin bilgeliği okunmalıdır. Öğretmen, memleketinin bütün çocuklarını kendi çocukları gibi görerek onların en iyi şekilde yetiştirilmeleri hususunda titizlik göstermeli, her eylemine bu hassasiyet çerçevesinde şekil vermelidir.

Yüreği vatan, millet aşkıyla atan öğretmen; milletinin büyük geleceğine, onun insanlığa yapacağı katkıya yüreктen inanarak bu doğrultuda çalışmalarına yön vermelidir. Öğretmen icra ettiği görevin sorumluluğu gereğince hareket etmeli, hiçbir zaman omuzlarındaki sorumluluğu bir yük olarak düşünüp onun altında ezilmemelidir. Her şartta doğruyu yapıp hakikati söylemekten vazgeçmemelidir. Öğretmenin özü, sözü bir olmalı; kendine emanet edilen millet geleceğini en iyi şekilde yetiştirmenin gayretini gütmelidir. Öğretmen, okulu evi; çalışma arkadaşlarını ve öğrencilerini de ailesi olarak değerlendirerek hareket etmelidir. Bulduğu yerde kendini ev sahibi olarak görüp o sorumlulukla hareket etmelidir. Okuluna ve çevresine değer katma, güzelleştirme çabasında olmalı; öğretmenin milleti, memleketi adına bir derdi bulunmalıdır. Öğretmen üstlendiği görevi sıradanlaştırmamalıdır. Yaptığı işi herhangi bir iş, mesleğini de herkesin yapabileceği mesleklerden bir meslek olarak değerlendirmemelidir. Öğretmen bilen adam değil, sürekli öğrenen insan olmalıdır. Bilen adam rolüne büründüğünde kendini öğrenmeye kapatacak, böylece zamanın gerisine düşerek yenilgiye razı olacaktır. Oysa öğretmen öğrenme süreci hiç bitmeyecek olan yegâne öğrencidir. Onun terk edeceği öğrenme eylemine kim sahip çıkacaktır?

Öğretmen incelikli işler yapan bir sanatkâr olduğunu bilerek hareket etmelidir. Kendini elindeki bilgi ve becerileri muhatabına aktaran bir varlık olarak değerlendirirse robotlaşmaya mahkûm olur. O, sözden ziyade yapıp ettikleriyle, hâl ve tavrıyla konuşup mesajını öyle veren insandır. Bu anlamda öğretmenin en büyük ve etkili gücü örnekliğidir. Öğretmen sağlam karakter sahibi, iyiliği ve doğruluğu hayat biçimi hâline getirmiş, duruş ve tavır sahibi bir insan olmalıdır. Öğretmen verdiği eğitimin niteliğinden emin olmalı, emeğinin değdiği öğrencilerine toplum huzurunda kefil olabilmelidir. Öğretmenin asıl önceliği öğrencilerini sağlam karakterli ve güzel ahlâklı insanlar olarak yetiştirmek olmalı; onların meslek ve iş sahibi olmaları ikinci

planda gelmelidir. Öğretmen, öğrencilerinin zihninden çok gönüllerine hitap etmeli, sevgi kulvarında yol almaya gayret etmelidir. Öğrencilerini menfaat merkezli değil, sevgi merkezli bir eğitime tâbi tutmalıdır. Onları etraflarına insanî pencereden bakabilen, hayal kurabilen, yaşatmayı önceleyen insanlar olarak yetiştirmeyi gaye edinmelidir.

Öğretmen, eğitim gemisinin dümenindeki kaptan, tepeden tırnağa eğitim olan insandır.

Öğretmen elinde kâğıt kalem okuyup yazandır. O, her hâliyle her zaman öğretmen olan insandır. Öğretmen, yaptıklarını anlatarak kendini reklam eden değil, yaptıkları anlatılandır; o sevgi ile bakan, mesleğini aşkla yapan insandır. Öğretmen, kendisi için ilkesi, ülkesi için ülküsü olan insandır. Hiçbir yerden ödül, hiç kimseden alkış beklemeyen insandır. Öğretmen hatıralarda sevgiyle yaşatılıp önünde düğme iliklenerek hürmetle ayağa kalkılan insandır. Öğretmen ufka daima ideallerini koyan, onuru yaşatan insandır. Milletinden, memleketinden alacaklı değil, onlara karşı daima borçlu olandır. Öğretmen kırmayan, dökmeyen; derleyip toplayandır. Öğretmen gözleri ışık, sözleri ümit taşıyandır. Öğretmen uzun bir yolculuğa çıktığının bilinciyle kendini milletinin geleceğine adayandır.

HER ŞEYİN SORUSU

Mustafa KAYA

“Seni tanıyan son kişi öldüğünde hiç doğmamış olacaksın” der bir Kızılderili atasözü.

Şimdilik diyorum, şimdilik, herkes ölecek. Bu nedenle tüm işlerinizde bu hakikate göre hareket ediniz! Ne kadar belirsiz ve uzun vadeli bir öğüt, bir rica ve hatta emir öyle değil mi? Hatta ukalâca...

Neden belirsiz olsun ki? Belki de ölüm yeni bir başlangıçtır. Ölüm ile doğum, var oluş ile yok oluş eş zamanlı ve hatta eş anlamlıdır. Yaşamak, ölüme giden bir kısa yolculuk olduğuna göre, ölüm de yaşama giden bir yolculuk olmalı. Belki...

Her şeyin, Samanyolu galaksisinin dış halkalarının birinde bulunan küçücük bir orta kuşak gezegeninde yaşandığını düşünürsek, bildiğimiz bilmediğimiz tüm târih, tüm yaşananlar, acılar, sevinçler, umutlar, kaybedişler, hırslar bu mavi kürenin bize sunduğu bireysel/kolektif algılardan başka bir şey değilse, milyonlarca tür ile paylaştığımız bu yaşam alanının misafiri isek, öleceğimizi bile bile sevdiyse yine de yaşamayı, her şeyin sorusu bellidir: NEDEN?

Yunanlı filozof Parmenides (MÖ. 515-460); “Var-olan Bir'dir.Varlık var olandır, hiçlik ya da var olamayan var değildir. Gerçeklik, ebedi ve değişmez olan, yaratılmamış ve yok edilemez olan, sürekli ve kalıcı olan Bir'dir. Varlık var olagelmıştır, parçalı değil bir bütündür, hareket ve değişim söz konusu değildir. Varlık hakkında söylenebilecek tek şey varlığın var olduğudur.” der.

Peki, ama NEDEN?

Varlık'ın var olduğu deneyimi, duyu organlarımızın beynimize ilettiği sinyallerden doğan izlenimler değil de nedir? Bizim “var” dediğimiz her şey, bu izlenimleri edinemeyen varlıklar için bir anlam ifade etmediğine göre –*bir taş parçası için başka bir taş parçası ya da bir insan-*, ‘varlık’ların var oluşları, bir algı'nın ötesine geçmemektedir.

Duyusal deneyimlerimizin kaynaklık ettiği algılarımıza dayanarak ortaya attığımız “Varlık” yanılgısından doğan her önerme de bu şekilde boşa çıkmış olmuyor mu?

Peki ama ben kimim?

Okunması ve hatta anlaşılması beklentisiyle bu cümleleri oluşturan atom birikintisi kim? Hadi materyalizmden uzak bir tanım/soru oluşturalım: Enerjinin yoğunlaşması ile oluşmuş bu hücrenel oluşum kim? Hücrelerinde ürettiği elektrikle çalışan bu biyolojik robot kim ya da ne? Belki her şey, belki hiçbir şey? Öldüğümde, algılarımla birlikte her şey de yok olacağına göre “varlık” algı'dır. Belki...

Ben-merkezli bir ‘var oluş’ tanımı yapmak istemediğime ve algılama tanımının bir erdem olmadığını da imâ ettiğime göre, ‘varlık’sal değer olarak bir taş parçasından farklı olmadığını düşünmek beni hiç rahatsız etmiyor doğrusu.

‘Var olmasaydın bu satırları da yazamazdın’ gibi temelsiz iddiaları daha baştan savmak için, rüyalarımızı ve düşlerimizi ve hatta gelişen teknolojiyle günümüzdeki simülasyon/sanal oluşumları hatırlatmakla yetineceğim.

Görüldüğü gibi, “ben kimim?” sorusu hâlâ öylece duruyor. ‘Neden?’ sorusuna ise henüz hiç değinemedik. Gürül gürül bir şelalenin döküldüğü yerden doğan ve az sonra patlayan su baloncuklarından hiç farkımız yok sanki. Tüm inançlar da, zihnimizin geri planda fark ettiği bu yalın gerçeği, nefsimizin reddetmesinden doğuyor sanırım. Ben-merkezli nefsimizin... Kendimizi değerli kılmamızın en kısa yolu, kendimizi buna inandırmaktır.

- Ben kimim?

-- Ne önemi var ki?

- Peki ama neden?

-- Neden olmasın?

Bir şey olmuşsa, zamanı gelmiş demektir. Her şeyin sorusu, hiçbir şeyin yanıtıdır aynı zamanda. Sorular, yanıtızsız kaldığı sürece değerlidir. Erdem, davranışlarımızın çıkarsız ve beklentisiz olarak ‘iyi’ye yönelmesidir. ‘İyi’, işimize gelendir. İşimiz, yaşamaktır. Yaşamak ise patlayan bir su baloncudur. Sesini duymadığın..

DERDİ DÜNYA OLAN BİR ADAMIN ÖYKÜSÜ: BAĞLILIK/HASAN

İsmail ÇAKMAK

Semih Kaplanoğlu'nun yönetmenliğini yaptığı "bağlılık" serisinin ilk filmi "Bağlılık/ Aslı" 2019 yılında vizyona girmişti. Filmde; lüks bir rezidansta çocuğunu büyötmeye çalışan bir annenin sıkıntıları ve moderniteye mesafeli bir duruşu sergilenmişti. Serinin ikinci filmi "Bağlılık/ Hasan" Türkiye'nin Oscar Adayı olarak vizyona girdi (2021) ve 74. Cannes Film Festivali'nde "Belirli Bir Bakış" kategorisinde gösterimi yapıldı. İlkinin aksine bir taşra öyküsünün anlatıldığı film, sahibi oldukları büyük tarlalarda domates ve elma yetiştiriciliği ile geçinen bir ailenin öyküsüdür. Filmin başında gördüğümüz aile sonucun bir parçası olarak düşünölmüş, tema tamamen bunun üzerine inşa edilmiştir. Başaktör Hasan'ın (Umut Karadađ) insanî ilişkilerinin belirleyicisi ticaret ve para kazanma hırsıdır. Babasının ölümünden sonra kardeşleriyle arasının bozulması da bu yüzdendir. Karısı

Karısı Emine de (Filiz Bozok) bile isteye bu düzenin parçasıdır. Bu haris ruh hâli hayatlarının her yerine sirayet etmiştir ikisinin de. Komşularının zor durumda olmasından ziyade, onların bu düşkün hâllerinden faydalanmak Hasan ve Filiz'in etik anlayışıdır. Hasan zora düştüğünde de işlerini bürokratik kanallardan çözmeyi öğrenmiştir zaten.

Filmde her şey böyle yeknesak devam ederken hacca gidecekleri, oğlu tarafından haber edilir Hasan'a. Öykünün seyri burada değişmeye başlar. Bu gidiş, kutsal topraklara varmadan önce dünyadaki yüklerinden -para borcu, insanî haklar vs.- kurtulmayı gerektirmektedir. Hasan'ın cebinden düşürmediği para defterinde bu defa yazılmayanlar aşikâr olur. Aslında Hasan her şeyin farkındadır ama nefsinin kemendinden bir türlü kurtulamamaktadır. Sadece insana değil, doğaya da büyük zararı olmuştur Hasan'ın. Elmaları ilaçlarken öldürdüğü kedi gözüne gelmese de şimdi gözünden gitmemektedir. İlk başta yıllar önce aldığı ayakkabının parası öder ve bir yükünden kurtulur. Fakat geride daha büyük yaralar vardır temizlenmeye muhtaç. Hasan, abisi ve kardeşine yaptıklarından dolayı bir bedel ödememiş, hatta ettikleri yanına kâr kalmış gibi yıllarca nefsin yularına dolanıp yaşamıştır. Ama gel gör ki vicdanın muhasebesinden arınıp çıkması lazımdır, Hakk'ın huzuruna başka türlü varamayacaktır çünkü. Kardeşini bulmak için yola düşer. Yolda gördüğü çobanın Hasan'a "kendinden kurtul" diye nasihat etmesi de tesadüf değildir. Kardeşini bulur bulmasına ama o kendisini çoktan Allah'a havale etmiştir. Bahçesinden hazırladığı bir kasa elma ile abisine gitmek için yola çıkar bu defa. Abisinin hasta olduğu kulağına gelmiştir lakin ziyaretine hiç gitmemiştir. Hatta kendisinin bahçesinden geçecek elektrik direğini, yine bürokratik yollarla abisinin bahçesinden geçirmeyi de başarmıştır. Abisinin evine vardığında karşılaştığı tablo onu şaşkınlığa uğratar. Çünkü abisi alzaymırdır. Hasan'ı da kardeşi değil, arkadaşı zannetmektedir. Abisi, Hasan'a çevreyi gezdirirken arada sorar "sen kimsin?" diye. Beraber sarı tarlanın içinde yürürken abisi burada bir ağaç vardı, diyerek ilerler ve kadrajdan çıkar. Hasan ise koskoca tarlanın içinde yapayalnız kalır.

Sonuç

Yazdıklarını okumak bir yönetmenin düşüncelerine inmek için belki de en iyi metot. Bu yüzden Kaplanoğlu'nun deneme tadındaki "*Karşılaşmalar*" kitabının kıymeti haizdir. Kaplanoğlu'nun yönetmenliği ve senaryo yazarlığı da denemeleri kadar başarılı. Geçmiş yıllarda çektiği *Yumurta*, *Süt ve Bal* üçlemesi hâlen akıllardadır. Bu filmde Hasan'ın dramı gerçekten hatırı sayılır bir gerçeklikle görüntülere aktarılmış ve özellikle rüzgâr sesinin kullanımının filmde başka sese yer bırakmaması iyi bir prodüksiyonla karşı karşıya olduğumuzu ispatlar niteliktedir. İnsanın çukurlarına nüfuz eden film, Hasan ve Filiz'in mimiklerini kullanmaktaki mahir oyunculuklarıyla da zenginlemiştir. Dünyaya geldiğimiz andan itibaren çok dikkat etmediğimiz ya da işimize gelmeyen şeylerin, ileride üzerimize yıkılan bir duvar misali altında kaldığımızın kudretli bir anlatımıdır bu film. Fakat bazı sahnelerdeki abartılı anlatım -Hasan'ın üzerine elmaların atıldığı sahne- ciddi olarak zihinleri tirmalasa da bütüncül bir nazarla yine de değerlidir.

ADİYAMAN'DAN DENİZLİ'YE

Hümevra YILDIRIM YALÇIN

Siyah beyaz bir fotoğraf geçti elime birkaç gün önce, naftalin kokusu ile birlikte. Sandıktan çıktı, diğer hatıraların yanından. Naftalin geçmiş demek bende, eskimeyen geçmiş. Erime gibi bir özelliği yok ve iz bırakmaz bu yüzden. Sadece kokusu kalır bulunduğu yerde. Belki bundan en çok yakışan da odur sandıklara.

Evde sandığa yer kalmadığına karar verince annem, içi boşaltılıp bazaya yerleşince hatıralar, ne olur ne olmaz diye siyah beyaz fotoğrafları da kendime ayırdım. Baktım hepsine tek tek. Babamın askerlik fotoğrafı vardı. Ateş gibi gözleri, irice yanaklarıyla çok yakışıklıydı. Annemin vesikalık fotoğrafı vardı; zayıf ve asık suratlı. Fotoğraf çekilirken gülmek olmamış elin adamına. Zaten ayda yılda bir gelirmiş köye fotoğrafçı. Şu uçayak üzerine oturtulmuş, siyah çarşafın içine saklı makineler var ya onlarla çekilmişler işte. Evin duvarının dibine sıralananları çekmiş fotoğrafçı. Bizim kerpiç ev de payını almış fotoğraftan anlayacağız.

Küçük kardeşim ve benim de bir fotoğrafım var, diğerleri gibi siyah beyaz. El ele tutuşmuşuz. O gitmeye hazır gibi, ben halimden memnun. Fotoğraf öyle söylüyor. Zoraki bir gülümseme var yine de yüzümde, çok emanet duruyor. Daha çok ne olduğunu anlamaya çalışıyor gibiyim. Saçlarım kısacık ve tepeden bir lastik ile bağlanmış. Ne renk olduğu belli olmayan bir elbise var üzerimde. Kardeşimde örgü bir süveter var ve önü ilikli. Terlik yok ayağında, öylece duruvermiş. Kaşları da çatık üstelik ufaklığın. Efe gibi durmuş, koltukları kabarık. Ben bu fotoğrafa her yaşımda ayrı bir bakışla baktım.

Üniversiteye giderken yani yirmili yaşlarımda geldi eve baza ve sandık gitti bodruma. Ben o zaman ayırdım bu fotoğrafları bir kenara. Bir poşete koydum; bunlar benim dedim, kimse dokunmasın. Öyle ki ben bile on yıl boyunca hiç dokunmamışım. İşte bu yıl, yazın, acaba neredeler diye aklıma düştü. Aradım ve on yıl önce nasıl yerleştirdiysem öyle durduğunu gördüm. Renkli fotoğraflar da vardı arasında. İlkokula, bayramlara ve düğünlere ait fotoğraflar... Onları elime alınca ağlamaya başladım. Sanki geçmiş canlanıp ellerine konmuş gibiydi. Fotoğrafta bebek olanlar büyümüş, bazı yaşlılar çoktan ölmüştü. Ne güzel bir şeymiş bu fotoğraf.

On üç, on dört yaşlarımda yine geçti bu fotoğraf elime. Sandık açılmıştı, eskiler serilmişti yerlere. Bizde sandığın açılması çok çok büyük bir olaydır. Malum sandığın üzeri kalın kalın döşekler ve yorganlarda doludur. Hepsini indir, tekrar kaldır, bir sürü iş yükü olduğundan açılmazdı pek. Diplomalara, tarla tapuları, varsa altın, annemin çeyizinden kalanlar, bizim çeyizimize yaptıkları

saklıydı orada. Resmi belgelerle işim olmazdı ama o pullu yemeniler, boncuklu oyalara, kanaviçeler, danteller beni benden alırdı. Bayılırdım onlara tek tek bakmaya. Bir de fotoğraflar işte.

Anne dedim o gün, neden saçlarıma bir şekil vermedin? Madem fotoğraf çekiliyoruz, şu sarı pilili elbise mi niye giydirmedin? Hiç mi tokam yoktu o zamanlar, lastik bağlamışsın saçıma yahu? diye çıkmıştım. O da, kızım fotoğrafı çeken adam çerçecinin yanında gelmişti. Haberli bir iş değildi ki, alelacele oldu. Biz de adam gelmişken sizi de çektirelim dedik, dedi. Baksana kardeşinin ayağında terlik bile yok. Zor durdu adam çekene kadar. Sarı elbisen de sandıktaydı.

Sandık kelimesi geçti ya olay anlaşıldı. Yükler yıkılsa ve çıksa bile o elbise kırışıktır ve giydiğime değmez. Ütü zaten yok, duvarda asılı kaldığı yerde kendiliğinden açılmasını beklemek gerek. O da üç, dört gün sürer. Böyle demiştim. Fotoğrafları alıp ben bunu kimseye göstermem de demiştim, ergenliğin heyheyleleri tepemdeyken. O aralar meşhur bir dizi vardı, herkes onu izlerdi. Fotoğrafları eline aldı annem; "Seni boş ver. Bak benim oğlum Polat Alemdar gibi çıkmış." dedi. Başladık gülmeye. Bakıyorum da vadidekileri biliyorsun anne, dedim. Bilmem mi, daha yenice tüm Türkiye; yaşamayan bir adamın, ölmeyen bedeni için giyabi cenaze namazı kılmadı mı? dedi. Kıldı dedim, kıldı. Çakır başkaydı.

Sekiz, dokuz yaşlarındayken öğretmen aile bireylerini tanıtan bir ödev verdi. Hepsine ait bir fotoğraf bulacağız ve altına adını, yakınlığını, varsa işini yazacağız. Tabii ki aklıma bu fotoğraf geldi. Sandıkta sessizce beni bekliyordu. Onu alıp bir kâğıda yapıştırıp ödevimi güzelce yapayım dedim. Annem evde yoktu. Sandalyeyi getirdim, sandığım önüne koydum. Üstteki yastıkları attım ilk yere. Sonra battaniyeler açılarak düştü aşağıya. Yorganlarda zorlandım biraz, ağırdı onlar. İte çeke onları da hallettim. Döşekler ise yerinden kalkmıyordu. Ben de üstüne çıktım. Azıcık zıpladım, çok eğlenceliydi. Sonra işime döndüm. Sırtımı duvara verip ayaklarımla döşekleri ittirdim. Sandığın tahtasına ulaştım.

Anahtarın nerede olduğunu biliyordum; dikiş makinesinin içinde. Onu aldım, hemen açtım. Fotoğrafları karıştırdım ve buldum aradığımı. Gittim makas getirdim. Kesip ayrı ayrı yapıştırıracaktım deftere. Makasın ağzını açtım ve fotoğrafın tam ortasına yerleştirdim ki; "Bu evin hali ne?" diye bir haykırış işittim. Makası da fotoğrafı da atıp pencereye doğru geriledim. Annem gözlerini fal taşı gibi açmış; "Kim dedi sana bunları yerlere ser diye? Şunun ettiğine bak! Çilem mi belam mı bilmiyorum ki!" demeye başladı. Annem sayadursun ben o esnada tek kurtuluş yolu olan pencerenin dibindeyim ve evet oradan aşağı atladım. Neyse ki ev yere yakındı. Başkaları çocukları ödev yapsınlar diye taklalar atar, bizimkiler yapana engel oluyor, diye diye uzaklaştım.

Aslına bakarsanız ben o fotoğrafın çekilme anını da hatırlıyorum. Flu da olsa hatırlıyorum. O an kıpırdamasınlar diyor makinenin başındaki adam. Ben merakımdan çivilenmişim duvar dibine. Ne olacak diye bekliyorum ama kardeşim ufak ve durmak istemiyor. Kardeşinin elinden tut diyorlar etraftan, tutuyorum. Kalabalık ve hadileyenler yüzünden kardeşimin canı sıkılıyor. O ara patlıyor flaş.

Aynı fotoğraf karesine sığıyor da insan, aynı şehre, aynı memlekete sığamıyor. Adı iş oluyor, evlilik oluyor ve bir makasın yapamadığını yapıyor hayat. Kardeşler ayrı ayrı yuvalar kuruyor ayrı yerlerde. İyi olsun da varsın ayrı yerde olsun demek düşüyor gönlüme. Bir yol vardır elbet, bir fırsat bulup gelinir Adıyaman'dan Denizli'ye...

YÂRE SİTEM

Ayşegül SEZEK

Yâr gelmeden olmuyor. İflah olmuyor asi sular, dağ başından kar eksik olmuyor. Yıkılıyor köprüler; gönül virane, bacaklar dermansız, fer kalmıyor gözlerde... Aşk illetinden sıhhat yok, maraz uğruyor bu cihete...

Her yan afet her yan sessiz... Bir beşer yok mu ? “Yâr” dese... Sesi çıksa da olur mecalsiz...

Olmuyor... Yâr demeden feraha ermiyor bu eller. Titremiyor lambadaki alevler... Varsın düşün yere kalemler... Diller yâr desin, gönüller yâr... Cihana değer bir hece, gönüle değen bin gece... Gelsin yâr denilen o ece, gelsin de bulutlar kalksın, şemsin gözü açılsın. Kıskansın billur sular afet-i canı... Çok aradı bu acun, bu gül-i devranı...

Salınsın gökyüzünde ahu gözlü kuşlar, uyansın ırmaklar, kabarsın ummanlar. Pervazlarda güvercinler kımıldansın, ağaçlar dallarını göklere uzatsın... Yâr geldi desin bülbül-i şeydalar, gül dallarında ötmekten kalplerini kanatsın...

Yâr... Yakışır sana naz... Usanmak bize yakışmaz... Aşk derdinde tüm cihan, yâr olmadan can bulmaz... Sen gelirsen canlanır tüm nebatat... Gelmezsen kıyamet, gelmezsen felaket... Sel basar gönülleri... Yangınlar, alevler sarar dört bir yeri... Ruhlarımız depremlerle sarsılır, sen gelmezsen gök ile yer ayrılır...

Gel ey nazlı yâr, senin gelmen bezm-i alem, senin gelmen bir kutlu şölen, senin gelmen bayramlardan sayılır.

ÇUVAL

Gülizar KILINÇ

Acılarına bastığım tuzlar yaktı canımı. Ağlayamadım. Geceler boyu sular kestim gül budama makaslarıyla. Elime ucu hüznülerimden sıvırılmış dikenler battı. Kanayamadım. Yaş(s) tuttuğum kalbimin kenarlarını yine pamuklarla ıslattım. İçimin zincirlerini kırıp da bir arkadaşa yolun sonunu sormadım. Gittiğim yerler çöllük, kalsam her yer ateşlerden gelme küllük... Sonra serpişik tüm duygularımı bir çuvala doldurdum. Sırtıma alsam ağır, elimde tutsam ellerim dillerim gibi sağır. Yaklaşmasın kimseler. Bu hep böyledir. Bu çuval bana kalır. Paylaşmak istesem çuvalı, insanlar da kalpleri de böyle şeylere ellerim gibi sağır. Cayır cayır yangınlardan gelmiyorsa sesim bil ki sulara döktüm içimi. Acı tatlı, tuzlu sulara. Kirli, kibirli, koyu sulara; sakın, mağrur, mavi sulara... Gürül gürül sulardan gelmiyorsa sözüm bil ki ateşe verdim sesimi. Soğuk ateşlere, masum, kırılğan, dargın, yüreği yanmış ateşlere. Karanlık, saydam ateşlere... Sorma sakın beni yoldan geçenlere. Bilmezler. Ben kendime bile susuyorum bağır çağır.

DENİZİN DERİNLİKLERİ

*Elif SARIKAYA**

Denizin derinliklerinde bir yerdeyim ben
Ne bir kum tanesi
Ne bir inciğim ben
Belki de bir gün bulursun beni

Denizin derinliklerinde bir yerdeyim ben
Belki de çok uzakta değilim
Beni aradığın kadar
Denizin derinliklerinde bir yerdeyim ben

MEŞE AĞACI

Rabia ÖNDEŞ*

Ben küçük bir meşe ağacıyım
Minik bir kız çocuğu dikti beni
Küçücüküm çiçek sanmış ilk önce
Her filizlendiğimi gördüğünde
Koşarak haber verdi annesine
Annesi geldiğinde balkona
Şaşkın şaşkın baktı bana
Dedi: Kızım senin çiçeğin büyümüş birden
Kız bana bakarak düşündü derinden derinden
Dedi: Onun adı Meşe değil Neşe olsun
Gövdesi koskocaman
Yapraklarına oksijen dolsun
Büyüdüğünde Neşe'nin dinlesinler gölgesinde
Rahatlayınca serinlikten
Gökyüzü gülümsesin
Baharda çiçekler kahkaha atsın
Sincaplara Tırtıllara yuva olsun
Benim küçük Meşe ağacım

* Turhal 15 Temmuz Şehit Ferhat Koç Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi 10. Sınıf öğrencisi

HABERSİZ UÇUP GİTMekten KORKUYORUM

Rümeysa ÇİÇEK*

Arkamdan dökülen gözyaşların hakkını nasıl öderim bilemiyorum. Uzunca bir süre sonra sevdiğilerimin habersiz uçuşunu izlemek korkutuyor beni...

Ardımdan damla damla dökülüşlerini gören çaresiz gözlerim, damla damla serinletiyor kirpiklerimi.

Hakkını veremediğim sözlerin, düşünüp de sormadığım cümlelerin içine gömülmüşüm, tek fark aramızda kara toprağın olmasıymış meğer...

Soruların cevaplarını eksik verirken, eksik kıldığım namazlarım geldi aklıma.

Evet, hak etmiştim, kolay sandım, erteledim durdum, Rabbim affeder deyip günaha girdim.

O kadar ağır, o kadar yıpratıcı ve o kadar da acımasız olan bu duygu Rabbimle arama duvar örmeğe çekinmiyordu bile. Dünyalığın dünyada kaldığını kafama iyice sokuşumun üstüne gökten inen azap perdelerini araladı gözlerim...

Dur diyen gözlerim, yanmaya hazırlanan bedenim, harama uzanan ellerimin yalvarışlarını duymaz oldum...

Ölenle ölmemez derler sanki yaşayanlar ölü değilmiş gibi. Tabutumun üstündeki çiçekler battı gözüme rengârenk hepsi, kabrimin karanlığı bastırır bu renkleri. Alın geri götürün diyemeden gölgeleri süzüldü kaldırımlardan...

Tabutumu taşıyacak dört kişi bile bulamayacak kadar boş yaşamışım, öbür yaşamda görüşmek üzere, tabutumu donattığınız çiçeklerin yanışını izlemek üzere...

* *Turhal 15 Temmuz Şehit Ferhat Koç Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi 10. Sınıf öğrencisi*

ÖMER SEYFETTİN'İN ŞİİR DÜNYASINA BAKIŞ

İbrahim AY

Şair ve yazarlar, eserlerinde tarihi olayları gururla yâd ederek Türk halkına tarihini tanıtmaya, kim olduğunu hatırlatmaya çalışır. Milletine tarihini sevdirek tarih şuuru oluşturmayı amaç edinir ve oluşturdukları tarihî kahramanlar sayesinde milletin, ecdadının varlığından manevi güç almasına gayret ederler. Ayrıca Türk halkına tarihte yaşanan olayları sunarak yaşadığı çağ ile mukayese etmesini ve ders almasını istemişlerdir. Türk milleti tarihteki kahramanları kendileri ile özdeşleştirmeyi sevdiğinden şair ve yazarlarımız bunun farkında olarak tarihî dönemlere damgasını vurmuş kahraman şahsiyetleri de sık sık anmışlardır.

Ömer Seyfettin, bir ülkü uğruna kalemını elinden düşürmeyen önemli yazarlarımızdandır. Eserlerini milliyetçilik ve Türkçülük ülküsünü yaymak ve topluma benimsetmek amacı ile yazmıştır. Ülkenin içinde bulunduğu zor durum ve Osmanlı Devleti'ne bağlı toplulukların birer birer kopuşları devleti zor durumda bırakmıştı. Ömer Seyfettin, bu noktada kalemını kullanarak üstün telkin kuvveti taşıyan destan şiirleri ve hikâyeleriyle bu duruma dur demeye yönelmiş, memlekette millî duyguların canlanması uğruna Türkçülük akımının yayılmasına çalışmıştır.

Ömer Seyfettin'in gençlik yılları, Osmanlı İmparatorluğu'nun çöküş yıllarına rastlamaktadır. Ülke toprakları birbiri ardına elden gitmektedir. 1908'de ilân edilen İkinci Meşrutiyet'te beklenen sonuç alınamamış, hemen arkasından 31 Mart Olayı patlak vermiş, 1912'de Balkan, 1914'te Birinci Dünya Savaşı ve sonrasında işgal girişimleri devleti ve milleti zor duruma düşürmüştür. Bu savaşların etkilerinden kurtulmaya çalışılırken yaşam ümidi olarak milletçe başlatılan Kurtuluş Savaşı'na Ömer Seyfettin tanıklık etmiş, yaşanan bu durum, yazarımızı derinden etkilemiştir. Kalbi memleket sevgisiyle çarpan bu milliyetçi yazar, uzun yıllar özlemini duyduğu Türk'ün zafer dolu parlak günlerini göremeden hayata veda etmiştir.

Balkan felâketini ve milletin içinde bulunduğu ahval ve şeraiti bütün acısıyla yaşayan Ömer Seyfettin, devletin hızla yıkılmakta olduğunu sezmiştir. Ömer Seyfettin devletin içinde bulunduğu zor şartlar altında milletin moral ve cesaretini canlı tutmak için eserlerinde tarihe, halk hikâyelerine, efsane ve destanlara geniş yer vermiştir. Böylece dinî ve manevî yönden çöküntü yaşayan millete kim olduğunu, eskiden ne olduğunu hatırlatmak, titreyip kendine dönmesini sağlamak istemiştir.

Türk gibi görmek, Türk gibi düşünmek, Türk gibi hissetmek, Türk gibi yazmak gerektiğine inanan Ömer Seyfettin dile, tarihe, kültüre büyük önem veren Türk milliyetçisidir. Şiirlerinde milliyetçilik, Turancılık inanç ve ülküsü belirgin bir biçimde kendini gösterir. Ömer Seyfettin, ülküsü olmayan bir milletin ölü; ülküsü olan insanın ise milletinin, vatanının uğruna feda olmaya hazır olduğunu eserlerinde vurgular. Bu nedenle, destan/epik şiirleri yazarken bunu amaçlamıştır.

Ziya Gökalp'in gayretleriyle başlayan eski tarihimizi anlatan destanları yazma geleneği Ömer Seyfettin ile devam etmiştir. Tarih yaşananları verir, destan ise bu yaşananlar içerisindeki manevi ruhu ifade eder.

Ömer Seyfettin, Millî Mücadele yıllarında kaleme aldığı şiirlerini tarihsellik boyutuyla "millî duygu tarzı", "öze dönüş" ve Türkçülük çerçevesinde ele alır. Ömer Seyfettin'in şiirleri; tarihî konular, destanlar, ulusal kimliğin korunması, öze dönüşün ve millî benliğin yeniden inşası üzerine kurgulanmıştır.

Ömer Seyfettin'in "Güneş, Yeni Gün – Ergenekon'dan Çıkış, Kaşgar, Köroğlu Kimdi, Koşma, Altın Destan, Fecir" destan şiirleri Türkçü heyecanları ihtiva eder.

Ömer Seyfettin dilde, vezinde, anlayışta, zihinde millî bir birliğin ve bütünlüğün sağlanmasının mücadelesini vermiştir. Bunun da Türklük düşüncesiyle olacağına inanmıştır.

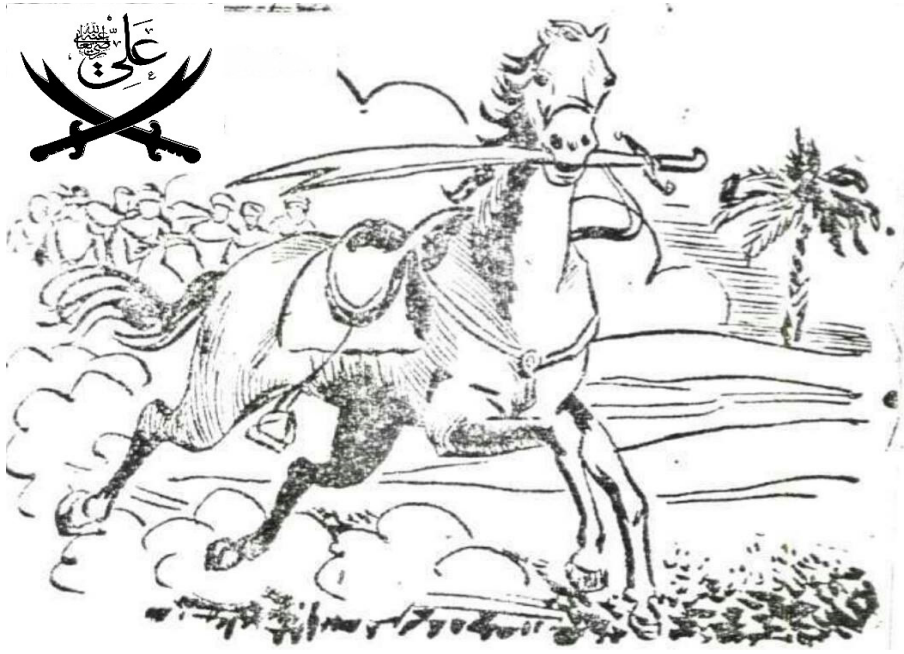
Bütün otoriteler, destanların kültürel yapılanmadaki rolü üzerinde hemfikirdir. Destanlar, edebiyatların temelidir ve milletler, 'kaynaşma devirlerinde' yine destanlara dönerek oradan feyz alır. Böylece destan, hem militleşme sürecinde çok önemli bir hizmet görür hem de modern edebiyata kaynaklık eder.

Mitolojilerin, tarihi ve kültürel değerlerimizin tartışılmaz unsurları olduğu muhakkaktır. Millî bilince sahip olmak için tarihimiz ve kültürümüzü en iyi şekilde bilmemiz gerekmektedir. Ömer Seyfettin, şiirlerinde destanlara ve tarihe yer verirken insanlardaki ruh hâlinin değişmesi, özüne dönmesi gerektiğini Türk milletine -özellikle gençlere- anlatmayı hedeflemiş; millî bilincin, kimliğin oluşmasında öncü olmuştur.

TURHAL POSTASI

TURHAL KESİKBAŞ CAMİİ VE TÜRBESİ

Halil KAZOVALI

1-KESİKBAŞ DESTANLARI

Kesikbaş kelimesinden anlaşıldığı üzere başın gövdeden kopması demektir. Kesikbaş hikayelerinde başı gövdesinden koparılan kişi baş kısmıyla yaşamaya devam etmektedir. Baş ve gövdenin insan vücudundaki birbirine oranı dikkate alındığında belki ayak ve kolların işlevi bakımından gövde kısmının yaşaması daha öne çıkmalı diye düşünülebilir. Ancak hikayenin içerğine bakıldığında Kesikbaşın başına gelenleri anlatabilmesi için konuşması gerekiyor. Ayrıca bir yerden bir yere hareket etmesi gerekiyor. Bunun için de yürüme işlevini yuvarlak özelliği ile baş gerçekleştirmektedir. belki o zamanda ayın ve güneşin yuvarlaklığı hikayenin bu düzlemde (baş ile) şekillenmesine ilham olmuştur. Başın bugün pek çok oyunda kullanılan topu çağrıştırması yani yuvarlanarak hareket etmesi bugün bu hikayeyi dinleyenler açısından da makul ve mantıklı bulunmakta yani çok absürt gelmemektedir.

Farklı inançlarda ve milletlerin tarihlerinde Kesikbaş destanları vardır. Özellikle savaşlarda, düşman saldırılarına karşı çok zora düşüldüğü anda olağanüstü kahramanlıklar Kesikbaş mitolojileri ile anlatılmıştır. Ancak bu

yazının konusu, başka bir deyişle kendi kültür dünyamızda Kesikbaş denince başı gövdesinden ayrılmış Kesikbaş'ın feryadı ve Hz. Ali'nin kahramanlıklarıdır. Kısaca Kesikbaş destanı bir nevi Hz. Ali nin cenklerinden biridir.

Kesik Baş hikayelerinin kahramanları Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav), Hz. Ali, Kesikbaş, Kesikbaş'ın eşi ve oğlu ile Dev'dir. Kesikbaş mazlum, Dev ise zalimdir. Hz. Muhammed (sav) ve Hz. Ali mazluma yardım eden, zalime hesap soran ve zulmü ortadan kaldıran konumundadır.

Kesikbaş hikayesi Hz. Peygamber döneminde vuku bulur. Bu hikayeyi Süleyman Çelebi'nin Mevlid'inde Kesikbaş Bahri olarak okumaktayız. Sonraki yıllarda bu bölüm okunmaz olmuş. Hatta günümüzdeki Mevlid törenlerinde de bu bahir artık okunmamaktadır. Bunun sebebi bu hikayenin bir efsane olması, dolayısıyla dinin realist ve akıl-mantık çerçevesi içinde mütalaa edilmemesi olabilir.

Süleyman Çelebi'nin Mevlid'inde bulunan Kesikbaş Bahri'nin konusu kısaca şöyledir:

Hız Muhammed Mustafa (sav) başta dört yarı güzin Hz. Ebubekir, Hz. Ömer, Hz. Osman ve Hz. Ali olmak üzere otuz üç bin ashabı ile otururken, sadece başı bulunan, gövdesi olmayan ve görenleri hayret içinde bırakan Kesikbaş gelir. Bir devin eşini ve oğlunu elinden aldığını, kendisinin de başını gövdesinden ayırdığını anlatır. Ve yardım ister. Kesikbaş çok imanlı bir insandır. Adı Şeyh Abdullah, şehri Kal'ayı Zer'dir veya Zeyn'dir. Hz. İsa ile namaz kılardı. Elli bir kez hacca gitmiş, bazen yeryüzünde insane, bazen gökyüzünde melek idi. Yedi mushafı Kuran'ı ezbere bilirdi. Namazını kılan, orucunu tutan, defalarca Hacc'a giden yadımsever bir yiğit insandır. Kesikbaş'ın haline çok üzülen Peygamberimiz bu kişiye kim yardım edecek diye sorar. Hz. Ali öne çıkar, bu görev için hazır olduğunu, dev'i öldürüp Kesikbaş'ın eşini ve oğlunu kurtaracağını söyler. Ama bu çok tehlikeli bir iştir. Buna rağmen Hz. Ali ısrar eder ve Peygamber Efendimiz de izin verir. Peygamberimiz ve tüm sahabe gözyaşları içinde dua ederek Hz. Ali'yi ve Kesikbaş'ı tüm sahabe uğurlarlar. Hz. Ali zülfikarı kuşanır, Düldül'e biner ve yola koyulurlar. Kesikbaş öyle hızlı gitmektedir ki daima Hz. Ali'nin bir ok atımı önündedir. Nihayet Dev'in yaşadığı ine varılır. Dev, Kesikbaş'ın karısı ve oğlu ile birlikte beşyüz müslümanı daha tutsak etmiş. Her gün beş kişiyi öğün olarak yemektedir. Yedi gün yedi gece süren savaştan sonra sekisinci gün Hz. Ali zülfikarı çeker ve Dev'i bir vuruşta öldürür. Başta Kesikbaş'ın karısı olmak üzere tüm Müslümanları kurtarır. Bu arada Dev, Kesikbaş'ın oğlunu da öğün olarak yemiştir. Ancak çok mübarek bir zat olan Kesikbaş'ı sevindirmek için Allah Kesikbaş'ın oğluna yeniden can verir. Böylece Kesikbaş tekrar karısına ve oğluna kavuşur. Hz. Ali de bir mazluma yardım etmenin ve bir zalimi yok etmenin kahramanlığı ile Peygamberimize döner. Hz. Peygamber ve otuz üç bin sahabe onu karşılar ve böylece bir kutlu görev daha Allah'ın inayetiyle sona ermiştir.